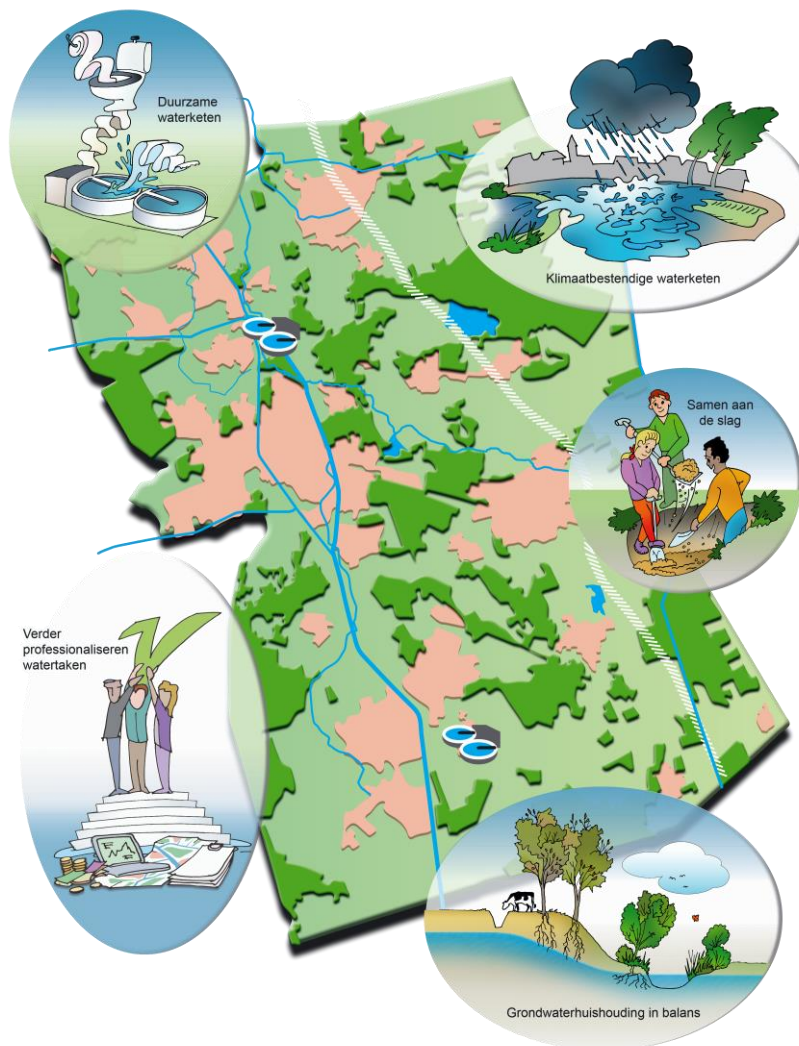

DOELMATIG WATERBEHEER JAARPLAN 2020

Werkeenheid Brabantse Peel

Opgesteld door:

Projectgroep Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel

Versie en datum:

Definitieve versie, 30 oktober 2019

Vastgesteld door:

Stuurgroep doelmatig waterbeheer,
30 oktober 2019

INHOUD

Inhoud

Bestuurlijke samenvatting.....	5
1 Samenwerken aan doelmatig waterbeheer	6
1.1 Doelen van de samenwerking	7
1.2 Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (2018)	8
1.2.1 De kansen van de informatiesamenleving	8
1.2.2 De risico's van digitale dreigingen	8
1.2.3 Implementatie van de Omgevingswet.....	9
1.2.4 Het succes van regionale samenwerking	9
1.3 Beleidsontwikkelingen in het waterdomein	10
2 Voortgang in de Brabantse Peel	16
3 Organisatie en speerpunten.....	19
3.1 Huidige organisatie.....	19
3.2 Evaluatie speerpunten 2019.....	19
3.3 Speerpunten voor 2020.....	21
3.3.1 Organisatorische aandachtspunten.....	21
3.3.2 Inhoudelijke bijdrage aan opgaven Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie.....	22
3.3.3 Communicatie over klimaatadaptatie.....	22
3.3.4 Oppakken onderwerpen uit de Aanvullende afspraken BAW (2018)	22
3.3.5 Verbeterpunten uit de evaluatie van 2018	23
3.3.6 Verbeterpunten uit de kennismakingsgesprekken procesmanager in 2019	23
3.3.7 Herijking bestaande Samenwerkingsovereenkomst	24
3.3.8 Samenwerking met andere werkeenheden	25
3.4 Kennisdeling.....	25
Bijlagen	27
Bijlage 1 Afgeronde projecten tot en met 2019 en planning 2020	28
Bijlage 2 Stand van zaken lopende projecten	33
Bijlage 3 Kennisdeling en cursussen	35
Bijlage 4 Factsheets actuele projecten	37
Bijlage 5 Meerjarenplanning projecten.....	52
Bijlage 6 Projectplannen samenwerking werkeenheden	53

Bestuurlijke samenvatting

Het Rijk, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen (UWV) en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) sloten in 2011 het Bestuursakkoord Water (BAW) om de doelmatigheid van het waterbeheer te vergroten. Om invulling te geven aan het BAW, zijn de colleges van de Brabantse Peelgemeenten en het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas op 18 april 2013 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Drinkwaterbedrijf Brabant Water is vanaf 2017 structureel aangehaakt bij de werkeenheden De Brabantse Peel.

Bovenop de drie doelen kostenvermindering, kwaliteitsverbetering en vermindering van kwetsbaarheid (BAW 2011) dient de samenwerking zich te richten op vier onderwerpen die centraal staan in de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (BAW 2018): kansen van de informatiesamenleving, risico's van digitale dreigingen, implementatie Omgevingswet en succes van regionale samenwerking. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met een aantal nationale beleidsontwikkelingen in het waterdomein: waterkwaliteit, zorgplicht drinkwater en klimaatadaptatie/ruimtelijke adaptatie. Met deze doelen als vertrekpunt zijn vanuit de werkeenheden De Brabantse Peel voor 2020 de volgende speerpunten benoemd:

- Organisatorische aandachtspunten
- Inhoudelijke bijdrage aan opgaven Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie
- Communicatie over klimaatadaptatie
- Oppakken onderwerpen uit de Aanvullende afspraken BAW (2018)
- Verbeterpunten uit de evaluatie van 2018
- Verbeterpunten uit de kennismakingsgesprekken procesmanager in 2019
- Herijking bestaande Samenwerkingsovereenkomst
- Samenwerken met andere werkeenheden

Dit jaarplan heeft betrekking op projecten die we in het kader van de bovenstaande doelen en speerpunten in 2020 willen oppakken. Voor het doel *Verminderen kwetsbaarheid* (BAW 2011) wordt het project 'Verminderen personele kwetsbaarheid' uitgevoerd. Met betrekking tot het doel *Risico's digitale dreiging* (BAW 2018) start het project 'Cyberveiligheid hoofdgemalen'. Voor het doel *Kansen informatiesamenleving* (BAW 2018) gaan we aan de slag met het project 'Pilot sturing met kunstmatige intelligentie: OAS 2.0'. Voor het doel *klimaatadaptatie/ruimtelijke adaptatie* (DPR 2018) doen we het project 'Stimuleren Afkoppelen hemelwater en Groene daken'. Ten aanzien van het doel *Succes van regionale samenwerking* (BAW 2018) zijn we voornemens om samen met de werkeenheden Regio Noordoost Brabant en Waterportaal Zuidoost Brabant twee projecten uit te voeren: 'Verdiepende stresstest 'PIEKbuien naar beekDALEN' als onderdeel van de Regionale Watersysteemanalyse' (Fase 2 van de DAS-modellering) en 'Klimaatbestendige bedrijventerreinen in Noordoost en Zuidoost Brabant'. Zoals uit de projectplannen in bijlage 4 blijkt, dragen deze projecten vanuit de bovengenoemde hoofddoelen bij aan meerdere neven-doelen. Tot slot wordt vanwege het aflopen van de samenwerkingsovereenkomst Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel per 1 januari 2020 het belangrijke project 'Herijken samenwerkingsovereenkomst en schrijven visiedocument' uitgevoerd.

1 Samenwerken aan doelmatig waterbeheer

Het Rijk, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen (UWV) en de Vereniging van waterbedrijven in Nederland (Vewin) sloten in 2011 het Bestuursakkoord Water (BAW). In het BAW 2011 is afgesproken om de doelmatigheid van het waterbeheer te vergroten. Minder bestuurlijke drukte, heldere verantwoordelijkheden, slim en kostenefficiënt samenwerken staan centraal in deze afspraken die tot 2021 lopen. Vanuit het landelijke Bestuursakkoord Water (BAW 2011) werken gemeenten, waterschappen en waterleidingsbedrijven in regio's aan verdergaande samenwerking in het waterbeheer - in het bijzonder de waterketen - om te komen tot kostenvermindering, kwaliteitsverbetering en vermindering van kwetsbaarheid (de 3 K's). Anders gezegd, ze werken samen aan een beter beheer tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten.

Bij de ondertekenaars van het BAW heerst grote tevredenheid over de werking van het bestuursakkoord. Nationaal en regionaal is de samenwerking verbeterd, met als belangrijk resultaat dat de kosten voor het waterbeheer beheersbaar blijven. Nog niet alle doelen uit het BAW 2011 zijn gerealiseerd, maar ze zijn wel in zicht. Nieuwe ontwikkelingen vragen om een aantal aanvullende afspraken, om ervoor te zorgen dat Nederland ook in de toekomst de beschikking houdt over een veilig en duurzaam watersysteem. Zo maken de BAW-partners afzonderlijk afspraken over de onderwerpen klimaatadaptatie en waterkwaliteit. In de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (BAW 2018) staan nieuwe en hernieuwde afspraken over: de kansen van de informatiesamenleving; de risico's van digitale dreigingen; het succes van regionale samenwerking tussen gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven; en implementatie van de Omgevingswet in de waterketen.

De koepelorganisaties zetten zich in om deze aanvullende afspraken op het Bestuursakkoord Water 2011 uit te voeren. De samenwerking tussen de partijen vindt plaats in bestaande of op nieuw op te richten werkgroepen. De Stuurgroep Water (SG Water) - een bestuurlijk overleg dat de minister van Infrastructuur en Waterstaat voert met bestuurders van de waterschappen, provincies, gemeenten en drinkwaterbedrijven - is verantwoordelijk voor de uitvoering van de BAW-afspraken en bewaakt de voortgang. Daarmee is de uitvoering van het BAW niet vrijblijvend.

Figuur 1: Bestuursakkoord Water (2011) en Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (2018)

Om invulling te geven aan het BAW, zijn de colleges van de Brabantse Peelgemeenten en het Dagelijks Bestuur van waterschap Aa en Maas een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Deze overeenkomst is op 18 april 2013 in Den Bosch ondertekend en geldt tot 1 januari 2021. Drinkwaterbedrijf Brabant Water is vanaf 2017 structureel aangehaakt bij de werkeenheden De Brabantse Peel. In de samenwerkingsovereenkomst is onder andere afgesproken dat de samenwerkende partners binnen de werkeenheden De Brabantse Peel (de gemeenten Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Laarbeek, Someren, waterschap Aa en Maas en drinkwaterbedrijf Brabant Water) jaarlijks een jaarplan maken met daarin de projecten die ze willen gaan uitvoeren. Daarnaast is vastgelegd dat een Stuurgroep Doelmatig Waterbeheer de realisatie van de doelen uit het BAW bewaakt en het jaarplan vaststelt.

Het voor u liggende jaarplan heeft betrekking op de projecten die we in 2020 willen oppakken en is gelijktijdig ook een evaluatie van wat we tot nu toe hebben bereikt. Het jaarplan 2020 is op 30 oktober 2019 vastgesteld in de Stuurgroep Doelmatig Waterbeheer Brabantse Peel.

1.1 Doelen van de samenwerking

Met de samenwerking omtrent doelmatig waterbeheer binnen de werkeenheden De Brabantse Peel worden een aantal doelen nagestreefd. Ten eerste 'minder meerkosten', oftewel ombuiging van de lokale lastenstijging ten aanzien van ontwikkeling en beheer van de afvalwaterketen (rioolheffing gemeenten + zuiveringsheffing waterschappen). Er is voorzien dat de kosten in de waterketen in 2020 landelijk met 600 miljoen zullen stijgen ten opzichte van 2010. Het BAW legt een ambitie bij de waterketenpartners neer om hiervan 450 miljoen om te buigen. Daarvan komt 380 miljoen bij gemeenten en waterschappen terecht, de overige 70 miljoen ligt bij de drinkwaterbedrijven. Deze ambitie is voor de Brabantse Peel vertaald in minder-meerkosten van 5,5 miljoen euro structureel op jaarbasis (in 2020 ten opzichte van de prognose in 2010). Naast financieel voordeel beoogt de samenwerking door vroegtijdig delen van kennis en ervaring en door gezamenlijk uitvoeren van taken en onderzoeken, te komen tot kwaliteitsverbetering en het verminderen van (personele) kwetsbaarheid.

Bovenop de hierboven genoemde kostenvermindering, kwaliteitsverbetering en vermindering van kwetsbaarheid (drie K's) dient de samenwerking zich te richten op vier onderwerpen die centraal staan in de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water die de koepelorganisaties op 31 oktober 2018 hebben ondertekend:

1.2 Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (2018)

1.2.1 De kansen van de informatiesamenleving

De samenleving verandert snel onder invloed van technologie en digitalisering. Digitalisering is de belangrijkste bron van groei, innovatie en nieuwe bedrijvigheid. In de informatiesamenleving ontstaan nieuwe kansen, ook voor de watersector. Sturen met data en technologieën maken het makkelijker om meer samen te werken en integraal te werken. De landelijke koepels ontwikkelen een gezamenlijke visie en aanpak om de kansen van de informatiesamenleving beter te benutten.

1.2.2 De risico's van digitale dreigingen

Tegenover de kansen van digitalisering staan bedreigingen, bijvoorbeeld op het gebied van cybersecurity. Cybercrime, cyberspionage en cybersabotage kunnen systemen en processen verstoren, met grote gevolgen voor de volksgezondheid, veiligheid en economie. Deze digitale bedreigingen, maar ook ICT-verstoringen door technisch of menselijk falen, vragen van de waterpartners om een gezamenlijke aanpak en inspanning.

1.2.3 Implementatie van de Omgevingswet

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De consequenties voor het stedelijk waterbeheer en de drinkwatersector zijn groot. Gezamenlijk willen we zorgen voor een goede implementatie van waterregelgeving en de regionale afstemming daarover.

1.2.4 Het succes van regionale samenwerking

Gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven werken in heel Nederland – verspreid over 49 regio's – samen aan het regionale waterbeheer. Door kennis te delen, taken gezamenlijk uit te voeren en investeringen met elkaar af te stemmen, zijn al veel doelstellingen uit het Bestuursakkoord Water gerealiseerd. Nu gaan we volgende stappen zetten om de kwaliteit van het waterbeheer te verbeteren en de kwetsbaarheid van onze organisaties te verminderen.

Jaarlijks wordt de voortgang van de doelen in het BAW gemonitord en opgenomen in de landelijke rapportage 'De staat van ons water'. Ook verschijnt er jaarlijks een VNG-ledenbrief waarin dieper wordt ingegaan op de behaalde doelen en de opgaven voor de aankomende

jaren. Het landelijke beeld is dat gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven de vastgestelde doelen van BAW 2011 gaan halen. Dit is ook het beeld in werkeenheden De Brabantse Peel (zie hoofdstuk 2 voor een nadere toelichting).

1.3 Beleidsontwikkelingen in het waterdomein

1.3.1 Waterkwaliteit

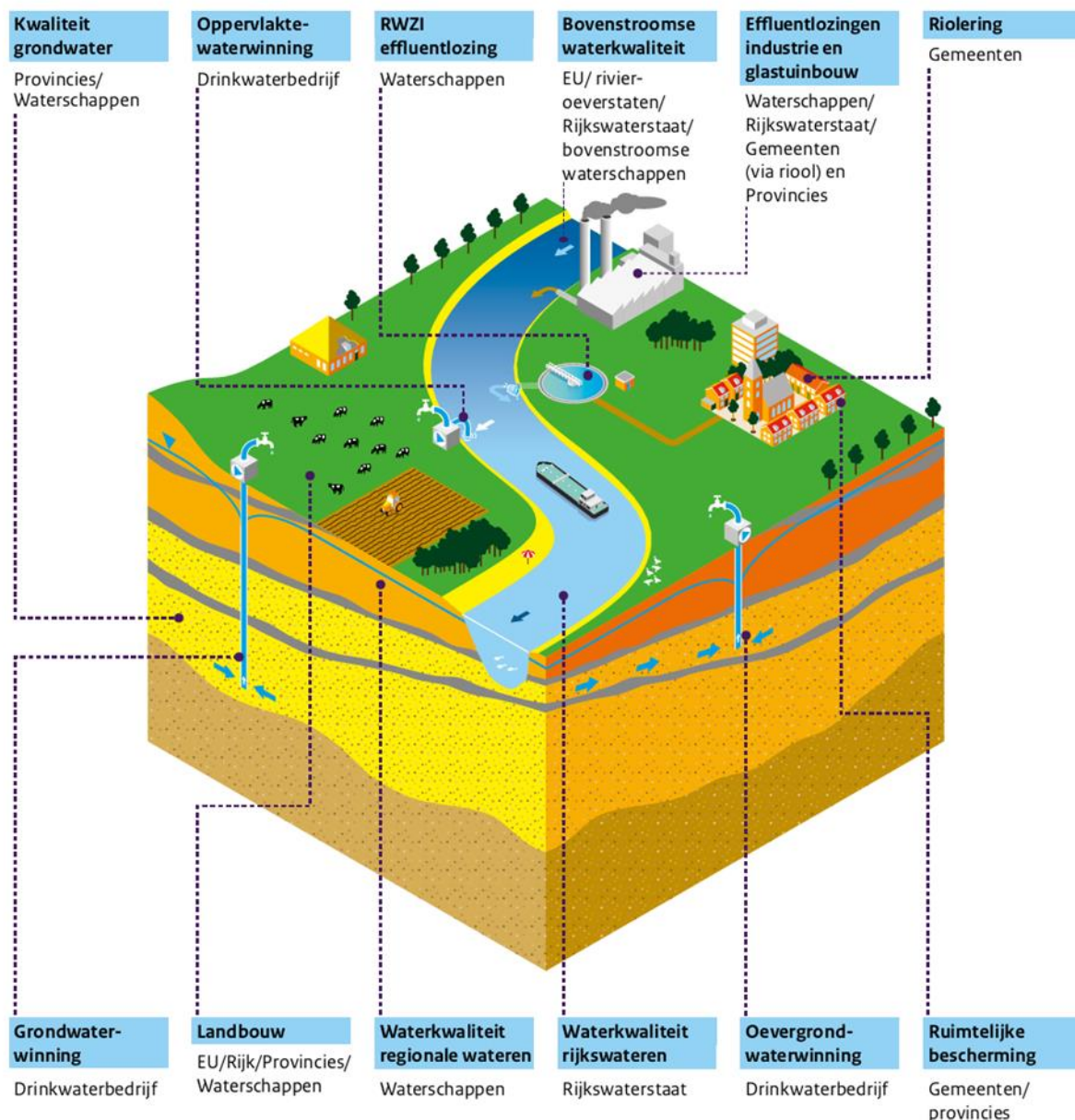
Uiterlijk in 2027 moet Nederland de maatregelen hebben genomen, die ervoor moeten zorgen dat de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) tijdig bereikt kunnen worden. Uit een tussenevaluatie van het Planbureau voor de Leefomgeving (eind 2015) blijkt dat niet alle doelen in 2027 worden gerealiseerd. Er is een flinke inzet nodig om tijdig alle maatregelen uitgevoerd te hebben en ambities waar te maken. De prioriteiten zijn nutriënten (nitraat/fosfaat in mest), gewasbeschermingsmiddelen, opkomende stoffen (nog onbekende chemische stoffen) en medicijnresten in water. Daarnaast wordt ingezet op de inrichting van de grote wateren en bescherming van de bronnen voor drinkwater. Om hier een extra impuls aan te geven, is in november 2016 een intentieverklaring Delta-aanpak Waterkwaliteit ondertekend. Rijk, waterschappen, drinkwaterbedrijven, provincies, gemeenten, kennisinstituten, natuur, zorg- en landbouworganisaties en de industrie werken binnen de Delta-aanpak Waterkwaliteit aan de kwaliteit van het water. Daarbij wordt de verbinding gelegd met het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, microplastics en het Deltaprogramma Zoetwater.

In 2019 vinden bestuurlijke versnellingstafels plaats over de onderwerpen nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen, opkomende stoffen, medicijnresten en de Kaderrichtlijn Water (KRW). Naar verwachting zal de landelijke Stuurgroep Water (SG Water) op basis hiervan bestuurlijke afspraken vaststellen ter verbetering van de waterkwaliteit. Zo wordt in oktober 2019 een afspraak gemaakt over een opleidingsprogramma voor vergunningverleners omtrent opkomende stoffen.

1.3.2 Zorgplicht drinkwater

De zorgplicht drinkwater, die is opgenomen in de Drinkwaterwet, geldt voor alle overheden die direct of indirect betrokken zijn bij bescherming van drinkwater. De Drinkwaterwet legt bewust niet precies vast wat bij de zorgplicht van de verschillende partijen wordt verwacht. Naast meer concrete wettelijke voorschriften kunnen overheden zelf kiezen op welke manier zij invulling geven aan de zorgplicht voor drinkwaterbronnen en voor de drinkwaterinfrastructuur. Er kunnen verschillende instrumenten voor gebruikt worden. De meer klassieke instrumenten, zoals regels en de uitwerking daarvan in vergunningsvoorschriften, lijken op het eerste gezicht het gemakkelijkst te hanteren omdat er getoetst kan worden aan concrete voorschriften, maar zijn beperkt tot die situaties waarvoor regels zijn opgenomen. De zorgplicht is bedoeld als uitgangspunt bij het formuleren van beleid maar ook voor die situaties waarbij regels ontbreken. De zorgplicht krijgt vorm en inhoud door expliciet afwegingen te maken en gemotiveerd te kiezen voor een meer of minder vergaande invulling. Die afweging kan plaatsvinden in de ruimtelijke ordening, het waterbeheer, in het milieu-, landbouw-, energie-

en mijnbouwbeleid en het beleid voor stoffen en producten. Overheden hebben vooral met het ruimtelijk instrumentarium veel mogelijkheden om invulling te geven aan de zorgplicht.

Figuur 2: Actoren in het waterkwaliteitsbeheer in Nederland

Wat de Zorgplicht Drinkwater betreft, levert werkeenheid De Brabantse Peel een bijdrage vanuit onze beheertaak. Waar nodig wordt daarbij de samenwerking gezocht met medewerkers die expertise hebben over de bodem wanneer het om de grondwaterkwaliteit gaat (i.r.t. waterwinning) en medewerkers bij het domein Ruimte wanneer het over de distributie van drinkwater in de ondergrond gaat.

1.3.3 Klimaatadaptatie/ruimtelijke adaptatie

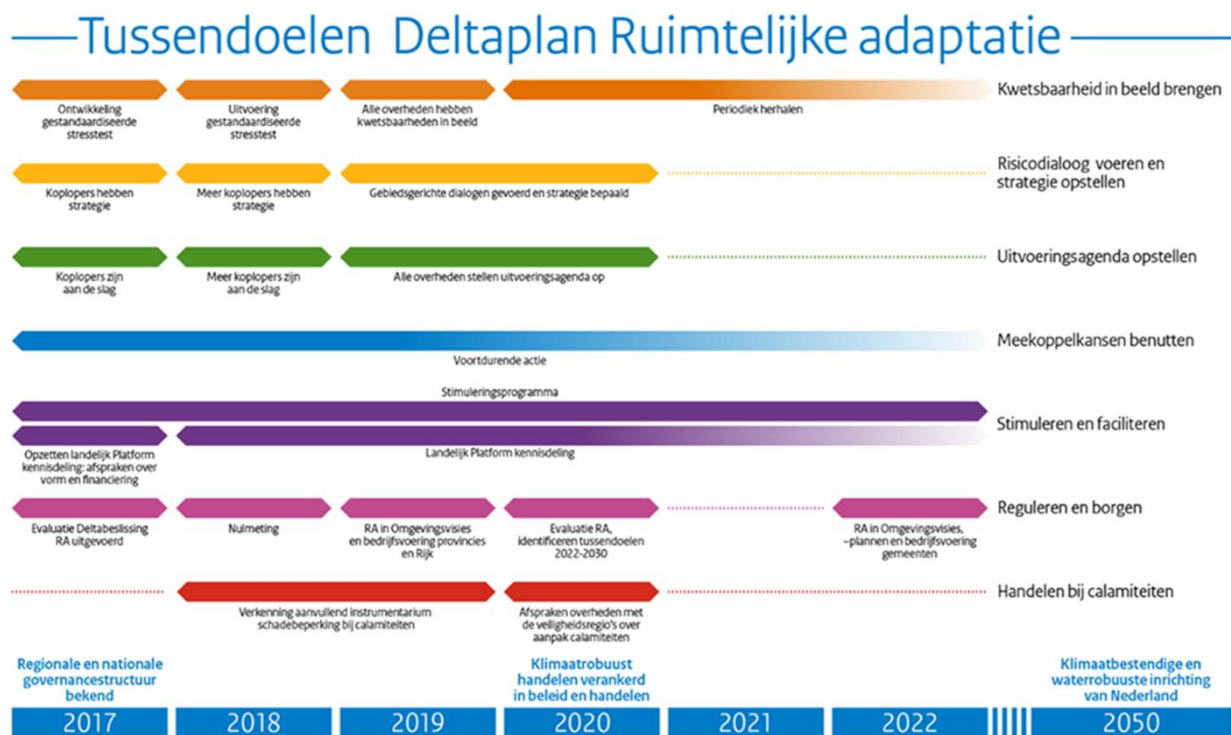
Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor de economie, gezondheid en veiligheid. Het is van groot belang

dat Nederland zich aanpast aan deze veranderingen. Als niets wordt gedaan, kan de schade in onze stedelijke gebieden oplopen tot zo'n € 70 miljard in de periode tot 2050. Ook in het landelijk gebied kan aanzienlijke schade optreden. Stortbuien en langdurige neerslag veroorzaken ook daar wateroverlast. Op andere momenten ontstaat juist droogteschade. Hitte veroorzaakt uitzettingsproblemen bij spoorwegen, bruggen en andere infrastructuur. Ook raakt hitte de gezondheid van kwetsbare mensen, zoals ouderen en jonge kinderen. Door de klimaatverandering is een omslag in het denken nodig: klimaatbestendig en waterrobuust inrichten moet een vanzelfsprekend onderdeel van ruimtelijke (her)ontwikkelingen worden.

In het jaarlijkse nationale Deltaprogramma staan plannen om Nederland te beschermen tegen overstromingen, een tekort aan zoetwater of de gevolgen van extreem weer. De afspraken over het Deltaprogramma staan in de Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorziening van 1 december 2011. Elk jaar op Prinsjesdag bij de vaststelling van de Rijksbegroting krijgt het parlement het nieuwe Deltaprogramma met daarin een planning en een overzicht van de kosten. Een nieuw onderdeel van het jaarlijkse Deltaprogramma is het nationale Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) dat in 2018 is vastgesteld. In het DPRA staat hoe gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk het proces van ruimtelijke adaptatie minder vrijblijvend willen maken en juist willen versnellen en intensiveren. Dit, zodat Nederland in 2050 klimaatbestendig en klimaatrobuust is ten aanzien van wateroverlast, droogte, hittestress en overstroming. Voor dit doel zijn zeven ambities opgenomen die in stappen (tussenresultaten) tot 2050 gerealiseerd moeten worden.

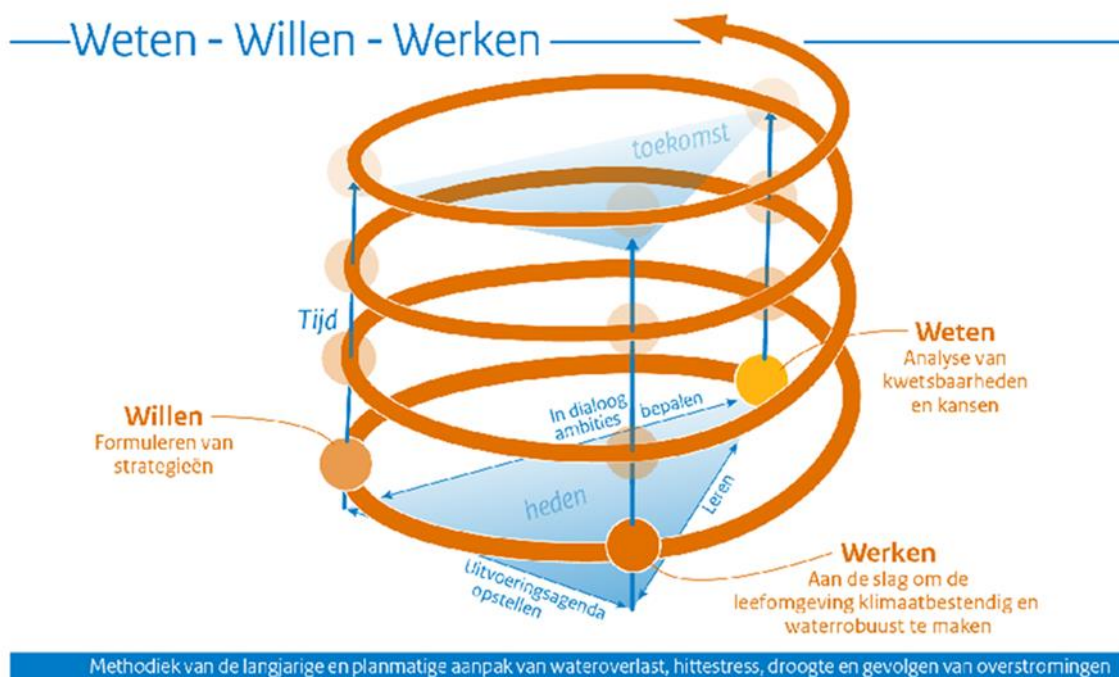

Figuur 3: Zeven ambities voor een klimaatrobuuste en klimaatbestendige inrichting van Nederland

Figuur 4: Tussendoelen DPRA

Daarbij wordt gebruik gemaakt van de methodiek van ‘weten, willen, werken’ conform de werkwijze die in 2014 in de deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie is afgesproken: in beeld brengen wat de kwetsbaarheden zijn (*Weten*), vervolgens ambities formuleren (*Willen*) en maatregelen nemen om de leefomgeving klimaatbestendig en waterrobuust te maken (*Werken*). Weten is gerelateerd aan de stresstest waarmee kwetsbaarheden en kansen worden geanalyseerd (gereed in 2019). Willen is gerelateerd aan de risicodialoog en het op basis daarvan formuleren van een ambitie en strategie (gereed in 2020). Werken is gerelateerd aan het opstellen van een uitvoeringsagenda gericht op het uitvoeren van maatregelen die de leefomgeving klimaatbestendig en waterrobuust te maken (gereed in 2020). De methodiek van ‘weten, willen, werken’ geldt niet voor een specifieke periode. De gedachte is dat een stresstest tenminste een keer in de zes jaar worden uitgevoerd en een risicodialoog plaatsvindt wanneer de situatie daarom vraagt. Daarbij wordt in het DPRA nadrukkelijke de link gelegd met de Omgevingswet die in 2021 in werking treedt. De instrumenten van de Omgevingswet bieden de mogelijkheid om klimaatadaptatie integraal onderdeel te laten zijn van de leefomgeving (Bron: <https://ruimtelijkeadaptatie.nl/>).

Figuur 5: Methodiek Weten-Willen-Werken van de langjarige en planmatige aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en gevolgen van overstromingen

Op 20 november 2018 hebben Rijk, VNG, UvW en IPO het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie ondertekend. Daarmee geven de koepelorganisaties een impuls aan de aanpak van klimaatadaptatie en de uitvoering van maatregelen zoals afgesproken in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA). De inzet is om daarvoor in totaal €300 miljoen van het Rijk en €300 miljoen van de decentrale overheden beschikbaar te stellen. Gemeenten, waterschappen en provincies brengen uiterlijk in 2020 de opgaven van klimaatadaptatie in beeld, evenals de noodzakelijke maatregelen voor een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. In artikel 1 Opgaven en maatregelen staat: “VNG, UvW en IPO spreken af dat gemeenten, waterschappen en provincies via stresstesten, risicodialogen en uitvoeringsagenda’s de opgaven en maatregelen eind 2020 landsdekkend in beeld hebben gebracht. Met het doorlopen van dit proces kiezen gemeenten, waterschappen en provincies effectieve maatregelen voor hun opgaven om een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting te realiseren.” Vanaf 2019 stelt het Rijk geld beschikbaar om decentrale overheden een steun in de rug te bieden bij de aanpak van ruimtelijke adaptatie. Het Rijk stelt € 26,7 miljoen beschikbaar voor procesondersteuning, kennisontwikkeling, kennisdeling en pilots. Daarnaast hebben Rijk en decentrale overheden de intentie om middelen te reserveren ten behoeve van het treffen van regionale maatregelen en voorzieningen voor een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting. Het Rijk richt een impulsregeling in waar decentrale overheden met cofinanciering voor in aanmerking komen.

Om de voortgang van het klimaatadaptatiebeleid in Nederland te kunnen monitoren, is een regionale aanpak/overlegstructuur nodig. Een belangrijke voorwaarde vanuit het Rijk is dat het

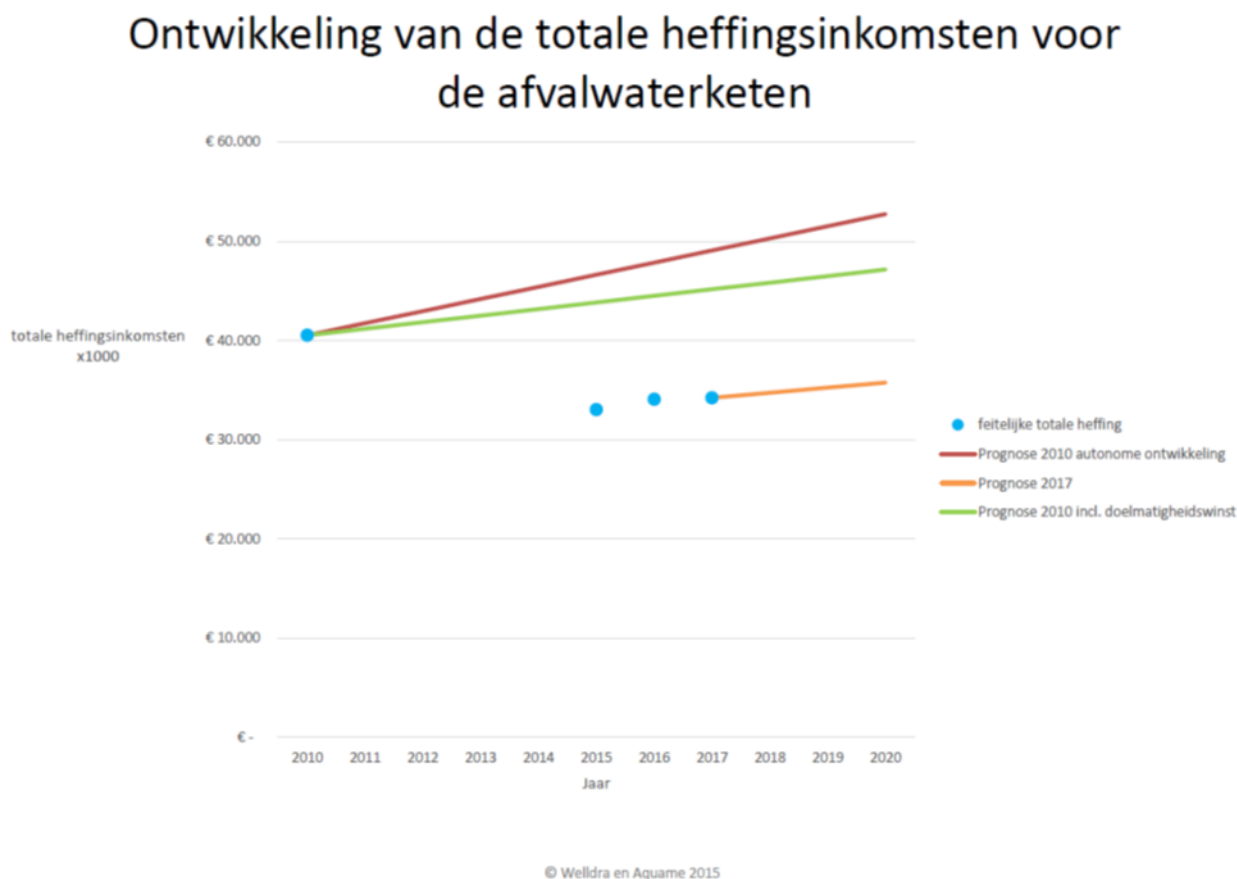
domein Ruimte hierin vertegenwoordigd is. Zowel in de Integrale Strategie Ruimte van het MRE als de Ruimtelijke Agenda voor de Peel is het onderwerp klimaatadaptatie opgenomen als ruimtevrager. Voor de coördinatie en uitvoering rondom dit onderwerp is in de Stuurgroep van 29 november 2017 de keuze gemaakt om het onderwerp klimaatadaptatie onder te brengen bij het IGA Brabantse Peel (Intergemeentelijk Afstemmingsoverleg). Vanwege het ruimtelijke effect van klimaatadaptatie is in het Bestuurlijk IGA van 10 april 2019 de regierol van het IGA bevestigd met betrekking tot klimaatadaptatie in samenhang met andere grote thema's zoals energie, transitie buitengebied en de Omgevingswet.

Begin 2019 heeft vanuit het Rijk een eerste evaluatiemoment voor klimaatadaptatie in de regio's plaatsgevonden. Voor dit doel heeft werkeenheden De Brabantse Peel een vragenlijst beantwoord met vragen over de zeven ambities van DPRA. Daarin is aangegeven dat er op dat moment een stresstest light voor De Brabantse Peel is uitgevoerd in samenwerking met de Metropoolregio Eindhoven (MRE) was uitgevoerd en dat Someren een start had gemaakt met het voeren van een risicodialog. Verder is een analyse uitgevoerd van de DAS-gemeenten (Deurne, Asten en Someren), waarbij modelmatig de interactie tussen stedelijk gebied en het watersysteem is onderzocht. Alle Peelgemeenten hebben daarnaast maatregelen tegen wateroverlast in het stedelijk gebied genomen, waarbij eventuele meekoppelkansen zijn meegenomen. Naar verwachting zal begin 2020 opnieuw een evaluatiemoment vanuit het Rijk plaatsvinden.

2 Voortgang in de Brabantse Peel

Bij de start van onze regionale samenwerking is, op basis van kentallen vanuit het BAW, een inschatting gemaakt van de besparingsdoelstelling in de Brabantse Peel. Deze komt uit op bijna 5,5 miljoen euro. Dit betreffen dus minder-meerkosten ten opzichte van de prognose voor 2020 (zoals geraamd in 2010). In 2010 was berekend dat de kosten, inclusief de beoogde doelmatigheidswinst nog zouden oplopen tot ruim 47 miljoen euro.

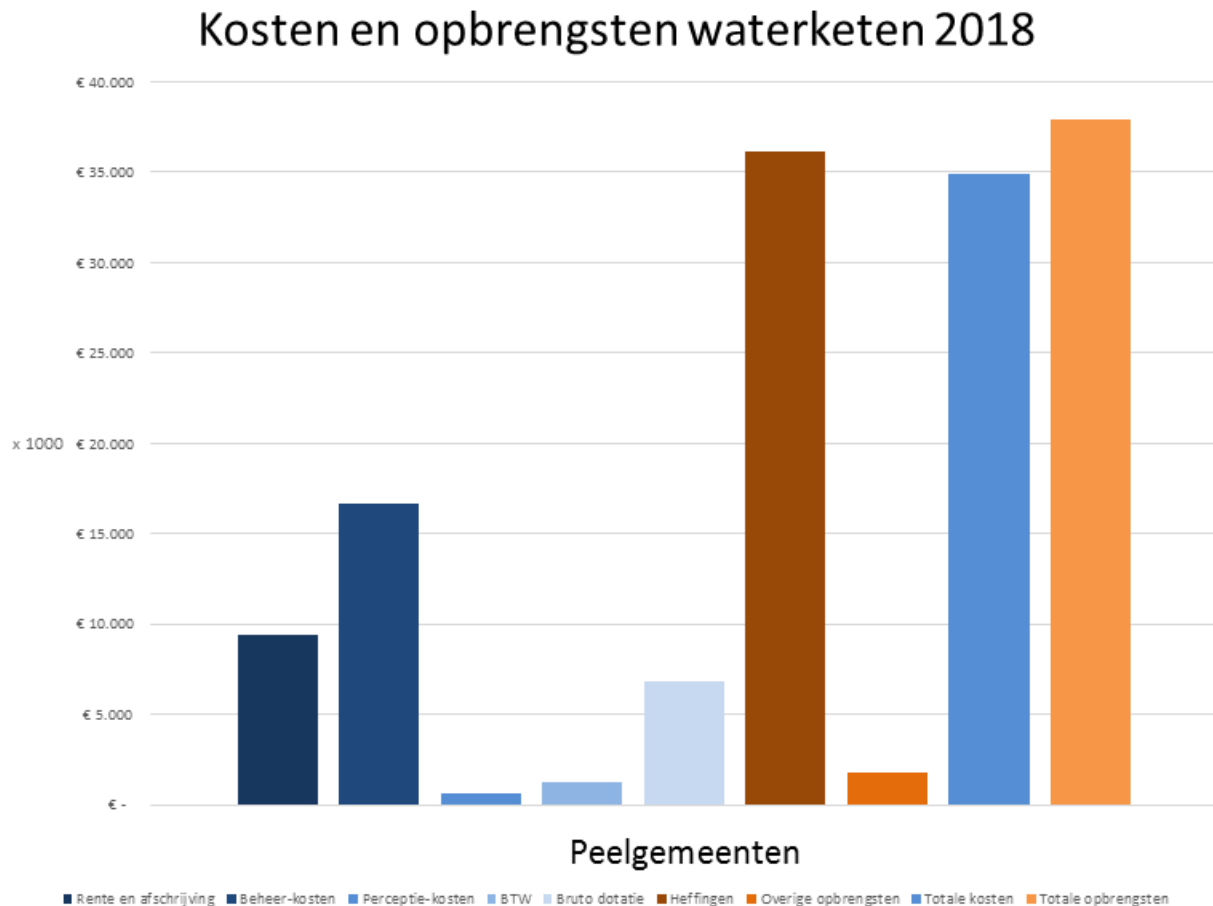
In figuur 6 is het werkelijk verloop van de waterketenheffingen over de afgelopen jaren geprojecteerd voor de hele Peelregio (gemeenten en waterschap). Tevens is hierin de prognose voor 2020 opgenomen. Omdat de heffingen in de waterketen ten hoogste kostendekkend mogen zijn, zijn deze een goede indicator voor de kosten in de waterketen in de Peel. De cijfers van Brabant Water zijn nog niet verwerkt in deze monitor. Het blijkt lastig om deze te vertalen naar de regio's.

Figuur 6: Verloop heffingskomsten afvalwaterketen Brabantse Peel (rioolheffing en zuiveringsheffing)

In 2017 is gebleken dat de kosten met in totaal ruim 34 miljoen euro ruim onder het startjaar 2010 zaten. De prognose voor 2020 is dat er nog een stijging plaatsvindt tot circa 36 miljoen euro. Daarmee wordt de doelstelling voor doelmatigheidswinst ruimschoots gehaald.

In figuur 7 zijn de totale kosten voor de afvalwaterketen over 2018 voor de Peelgemeenten inzichtelijk gemaakt in een aantal grotere eenheden: kapitaallasten, exploitatie, BTW, dotaties aan voorzieningen en perceptiekosten.

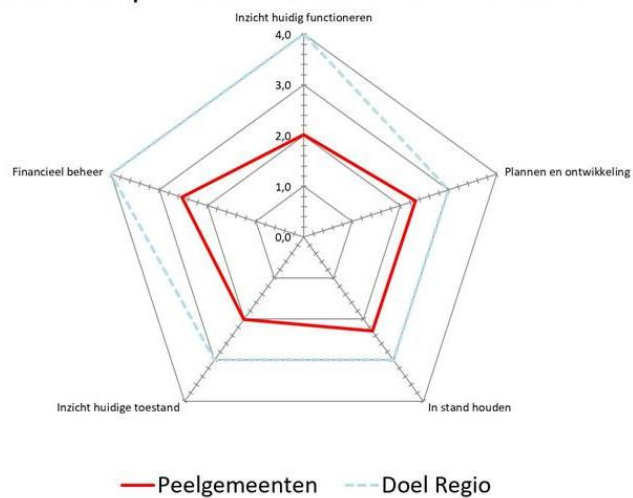

Figuur 7: Totale kosten afvalwaterketen Brabantse peel in 2018

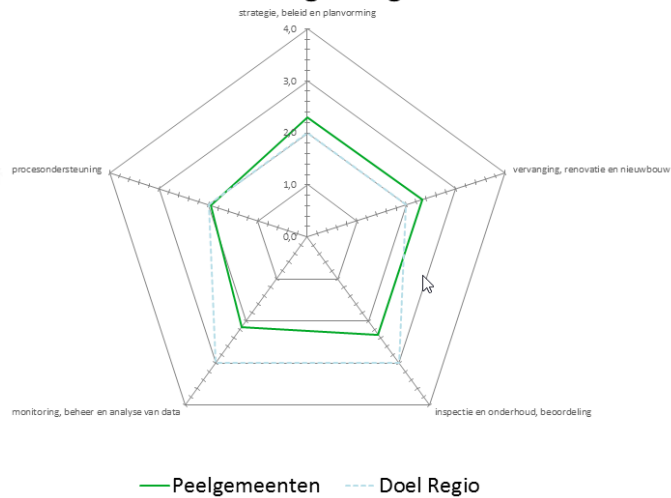
Door de daling van de kosten de afgelopen jaren, zou de conclusie getrokken kunnen worden dat de heffing ook naar beneden kan. Dit is echter niet het geval. Het voordeel is op dit moment vooral het gevolg van aanpassingen in het investeringsvolume en een wijziging in de financieringssystematiek bij enkele gemeenten. Gezien de ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie is de verwachting dat er de aankomende jaren extra financiële middelen nodig zijn om (wateroverlast-)knelpunten op te lossen. Mede om die reden zal naar verwachting de heffing bij de Peelgemeenten gelijk blijven of stijgen.

Voor de onderdelen kwaliteit en kwetsbaarheid zijn het afgelopen jaar, voor het eerst, ambities geformuleerd. In onderstaand grafieken is aangegeven wat de huidige stand van zaken en de ambitie is op deze onderdelen.

Kwaliteit: professionaliseren van het beheer

Robuustheid eigen organisatie

Figuren 8 en 9: Stand van zaken op kwaliteit en kwetsbaarheid afgezet tegen de geformuleerde doelen

Figuren 8 en 9 laten zien dat we nog stappen kunnen zetten op de aspecten kwaliteit en kwetsbaarheid om onze doelen te halen. De acties in 2020 hebben mede tot doel om de doelen met betrekking tot kwaliteit en kwetsbaarheid te realiseren. Vanuit het aspect 'kwaliteit' ligt de focus daarbij op inzicht in het huidige functioneren en de huidige toestand. Bij robuustheid gaat het vooral om monitoring, beheer en analyse van data.

3 Organisatie en speerpunten

3.1 Huidige organisatie

De samenwerking rondom doelmatig waterbeheer vindt plaats in een netwerk. Het netwerk bestaat uit deelnemers vanuit alle samenwerkingspartners die lid zijn van een beheerdersoverleg (4 keer per jaar met daarnaast 2 keer per jaar een kennisdelingsoverleg), een projectgroepoverleg (maandelijks), een communicatieoverleg (4 keer per jaar), een managementoverleg (maandelijks) en een stuurgroepoverleg (2 keer per jaar).

In 2019 hebben veel personele wijzigingen plaatsgevonden in het managementoverleg en het communicatieoverleg waaraan veel tijdelijke inhuurkrachten deelnemen. Om die reden heeft de procesmanager extra aandacht besteed aan het informeren van de (nieuwe) deelnemers van die overleggen over het ontstaan, het doel, de rol en de (nieuwe) taken van de werkeenheden De Brabantse Peel en het nut en de onderlinge relaties van de uiteenlopende overleggen. Verder heeft de procesmanager deelnemers wegwijs gemaakt in het complexe thema klimaatadaptatie vanwege de taak die de werkeenheden kreeg om in 2019 regie te voeren op het uitvoeren van klimaatstresstesten. Klimaatadaptatie en klimaatstresstesten hebben in 2019 veel aandacht en inspanning van de werkeenheden gevraagd.

Vanaf 2017 neemt Brabant Water structureel deel in de projectgroep en vanaf 2019 ook in de Stuurgroep. Vanaf 2016 wordt 0,2 fte procesmanagement en 0,2 fte secretariële ondersteuning vrijgemaakt voor ondersteuning van het proces en het uitvoeren van algemene werkzaamheden zoals agendavoorbereiding, verslaglegging, het opstellen van het jaarplan, verantwoordingsrapportages, contractbeheer etc. De kosten hiervan worden door 8 partijen (Peelgemeenten, waterschap Aa en Maas en drinkwaterbedrijf Brabant Water) gedragen.

3.2 Evaluatie speerpunten 2019

In het Jaarplan 2019 waren een aantal (inhoudelijke) speerpunten geformuleerd. In de onderstaande tabel is aangegeven wat daarvan de stand van zaken is.

Speerpunt	Stand van zaken
Afronden projecten uit 2018	Zie bijlage 2 voor stand van zaken
Uitvoeren klimaatstresstesten	Afgerond. In 2019 is per Peelgemeente een klimaatstresstest voor de onderdelen wateroverlast, droogte en hittestress uitgevoerd, gebaseerd op de landelijke standaardisatie voor de klimaatstresstest die eind 2018 gereed is gekomen. De klimaatstresstesten geven inzicht in het 'weten': wat gebeurt er, waar liggen de knelpunten en hoe liggen de onderlinge relaties. De resultaten van de klimaatstresstesten zijn per gemeente gevalideerd en daarna in rapportages beschreven.

Uitvoering gezamenlijke communicatie klimaatadaptatie	Uitvoering gestart. In 2018 is besloten om een gezamenlijke aanpak voor de communicatie rondom klimaatadaptatie op te zetten onder de noemer 'Onweerstaanbaar'. Dit betekent dat de Peelgemeenten gebruik maken van een gezamenlijk vastgestelde kernboodschap en basisteksten (geschreven door een tekstschrijver met kennis van klimaatadaptatie) en een gezamenlijk opgestelde toolkit en een gezamenlijk beeldmerk/logo (ontwikkeld door Itch Creative Studio).
Opstellen stimuleringsregeling Afkoppelen hemelwater en Groene Daken	Uitvoering gestart. In 2019 hebben de zes Peelgemeenten en het waterschap een concept verordening opgesteld. Daarnaast is het proces uitgewerkt i.r.t. aanvraagformulieren, eerste toekenning, afwijzing en definitieve toekenning. In 2020 is het aan de individuele gemeenten zelf om de stimuleringsregeling specifiek vorm te geven en te implementeren.
Onderwerpen uit het Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (2018)	Uitvoering gestart. - Er heeft twee keer een kennisdelingsoverleg voor beheerders plaatsgevonden die door hen zeer gewaardeerd werden. - Er hebben twee interactieve werksessies onder begeleiding van de procesmanager plaatsgevonden rondom het opstellen van het jaarplan 2020 en het herijken van de SOK. Deelnemers vanuit de verschillende overleggen namen hieraan deel en waren enthousiast over de kans die hierdoor werd geboden om elkaar en elkaars belangen beter te leren kennen en gezamenlijk te zoeken naar win-win. - N.a.v. de Quickscan evaluatie van de netwerksamenwerking Werkenheid Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel (2018) heeft de nieuwe procesmanager kennismakingsgesprekken gevoerd met deelnemers uit de verschillende overleggen en in een managementoverleg gesproken over de (gewenste) rol, taak en toegevoegde waarde van managers voor de samenwerking. - Wat digitale kansen betreft, is in 2019 een heel goede start gemaakt met het meten en monitoren van het grondwater en de (afval)waterketen.
Verbeterpunten uit de Quickscan evaluatie van de netwerksamenwerking Werkenheid Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel (2018)	Uitvoering gestart. - <i>Concreter maken van hoe we de doelen Kwaliteit en Kwetsbaarheid kunnen realiseren</i> m.b.v. twee interactieve werksessies waarvoor deelnemers van verschillende overleggen zijn uitgenodigd. - <i>Doorontwikkelen opdrachtgever/opdrachtnemerschap</i> voor projecten m.b.v. twee interactieve werksessies waarvoor deelnemers van verschillende overleggen zijn uitgenodigd. - <i>Goede zichtbaarheid intern en extern</i> door deelnemers van verschillende overleggen die elkaar binnen de eigen organisatie opzoeken voor afstemming/samenwerking, twee interactieve

	werksessies, nauwe afstemming/samenwerking met en tussen de communicatieadviseurs, nauwe afstemming/samenwerking met IGA, gebruik maken van communicatietoolkit Onweerstaanbaar.
Herijking van de bestaande samenwerkingsovereenkomst Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel (2013)	Uitvoering gestart. Vanwege o.a. discrepantie tussen de huidige werkwijze en de beschreven werkwijze in de SOK (2013) en veel nieuwe ontwikkelingen vanuit de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (BAW 2018), de beoogde waterkwaliteitsafspraken door de Stuurgroep Water en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (2018), kwam in 2019 uit twee werksessies naar voren dat het herijken van de SOK meer zorgvuldigheid en tijd vraagt dan voorzien. Als aanzet voor het herijken van de SOK wordt in 2019 op basis van de resultaten van de twee werksessies een uitgangspuntennotitie voor de herijking van de SOK opgesteld. In 2020 zal op interactieve wijze de SOK worden geactualiseerd en zal een visiedocument worden opgesteld.
Samenwerken met andere werkeenheden	Uitvoering gestart. In 2019 is i.s.m. Waterportaal Zuidoost Brabant het project Verdiepende stresstest 'PIEKbuien naar beekDALEN' opgezet als onderdeel van Regionale Watersysteemanalyse. Voor dit project is vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) cofinanciering toegekend. In 2020 wordt dit project uitgevoerd waaraan alle Peelgemeenten en waterschap Aa en Maas deelnemen. Daarnaast is in 2019 i.s.m. Regio Noordoost Brabant (As50+, Meierij, Land van Cuijk), Waterportaal Zuidoost Brabant, de Peelgemeenten Helmond en Deurne, en waterschap Aa en Maas het project Klimaatbestendige bedrijventerreinen in Noordoost en Zuidoost Brabant opgezet dat met cofinanciering vanuit de provincie Noord-Brabant in 2020 wordt uitgevoerd

3.3 Speerpunten voor 2020

3.3.1 Organisatorische aandachtspunten

Voor 2020 zijn er een aantal zaken waar we extra aandacht aan willen schenken. Deze komen deels voort uit landelijke ontwikkelingen en deels uit verbeteringen die we zelf willen doorvoeren om de samenwerking nog beter en efficiënter te laten verlopen.

Een belangrijk aandachtspunt blijft de planning en beschikbare capaciteit van alle partners voor de projecten. Temeer, omdat er als gevolg veel nieuwe ontwikkelingen vanuit de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (BAW 2018), de beoogde waterkwaliteitsafspraken door de Stuurgroep Water en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (2018) nieuwe werkzaamheden op ons af komen. Om die reden zal in 2020 het project Vermindering personele kwetsbaarheid worden uitgevoerd (zie bijlage 4).

3.3.2 Inhoudelijke bijdrage aan opgaven Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie

Vanwege zijn doel en expertise op het gebied van doelmatig waterbeheer, in het bijzonder de waterketen, is werkeenheden De Brabantse Peel gericht op het tegengaan van wateroverlast als één van de aspecten van klimaatadaptatie. Voorkomen moet worden dat werkzaamheden die niet bij het domein Water horen, zoals het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, als vanzelfsprekend bij werkeenheden De Brabantse Peel worden neergelegd. In het geval de werkeenheden als aanjager van een governance vraagstuk wordt aangemerkt, zoals klimaatadaptatie, dan dient vooraf heel duidelijk te zijn hoe met die uitzondering wordt omgegaan zodat het haalbaar en realistisch is. In 2018 hebben de koepelorganisaties (VNG en UvW) in overleg met de provincie Noord-Brabant geconcludeerd dat voor het uitvoeren van de stresstest in 2019 werkeenheden De Brabantse Peel de meest aangewezen partij is om regie te voeren. Dit, vanwege zijn expertise omtrent stedelijk water en riolering en ondanks het ontbreken van expertise omtrent droogte, hittestress en ruimtelijke opgaven die wel onderdeel van de stresstest zijn. Voor de volgende DPRA-opgaven (risicodialoog, strategie & ambitie en uitvoeringsagenda) zal werkeenheden De Brabantse Peel als vertegenwoordiger van het domein Water meedenken met en input leveren aan het IGA of een andere regisserende partij die hiervoor wordt aangewezen. Naar verwachting zal de (technisch-)inhoudelijke bijdrage op het gebied van water aan de DPRA-opgaven in de komende jaren veel tijd vragen van de werkeenheden, afhankelijk van de uitkomsten van de klimaatdialogen.

3.3.3 Communicatie over klimaatadaptatie

Onder de noemer 'Onweerstaanbaar' wordt vanuit werkeenheden De Brabantse Peel gecommuniceerd over klimaatadaptatie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een logo, een toolkit met banners, strandvlaggen etc., een gezamenlijke kernboodschap en basisteksten. Deze hulpmiddelen worden onder andere ingezet bij communicatie over de resultaten van de klimaatstresstesten, het starten van de klimaatdialogen en de stimuleringsregeling Afkoppelen hemelwater en Groene daken. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk eenduidig vanuit de Peelgemeenten over klimaatadaptatie gecommuniceerd. Vooralsnog wordt geen gezamenlijke website opzet. In plaats daarvan zal op de websites van de Peelgemeenten relevante informatie worden getoond, gebaseerd op de gezamenlijke kernboodschap en basisteksten, aangevuld met gemeente specifieke informatie (zoals voorbeelden van klimaatadaptatieve maatregelen) en links naar relevante informatie op andere websites.

3.3.4 Oppakken onderwerpen uit de Aanvullende afspraken BAW (2018)

In de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water zijn een aantal onderwerpen benoemd die de aankomende jaren aandacht moeten krijgen. In twee onderwerpen zijn door de werkeenheden al stappen gezet. Dit betreft de optimalisering van de samenwerking, met name op het gebied van kwaliteit en kwetsbaarheid. De Quickscan evaluatie van de netwerksamenwerking Werkeenheden Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel (2018) en de korte kennismakingsgesprekken die de procesmanager heeft gevoerd met deelnemers uit de verschillende overleggen geven handvatten voor verdere verbetering en aanscherping op deze punten (zie ook par. 3.2.4 en par. 3.2.4). Ook de Omgevingswet is in de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water genoemd als belangrijk punt. Hiervoor heeft de

Werkeenheden in 2018 een project uitgevoerd: Water in de omgevingswet. Daarin is gekeken hoe 'water' straks verankerd kan worden in het instrumentarium van de Omgevingswet waarvoor bouwstenen ontwikkeld zijn. De punten uit Aanvullende afspraken die nog relatief onbekend zijn, betreffen de kansen en risico's van de digitale maatschappij. Enerzijds de mogelijkheid om uit de grote hoeveelheid data goede analyses te kunnen maken, die nieuwe inzichten kunnen geven en toepasbaar zijn bij beslissingen en afwegingen. Anderzijds ook het risico op bijv. een hack, cybercrime en daaruit voortvloeiende problemen in watersysteem en waterketen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het uitvallen van alle rioolgemalen in een gemeente of in een complete zuiveringsregio. Wat gebeurt er dan? Is er een risico voor de volksgezondheid? Of voor het milieu? Hoe groot is het maatschappelijk risico en wat is de potentiële schade/letsel? Deze aspecten zullen in beeld gebracht en beoordeeld moeten worden. Als blijkt dat het uitvallen van de afvalwaterketen en de regeling in het watersysteem grote risico's met zich meebrengt, dan zullen daarop ook maatregelen genomen moeten worden. Zowel in de preventieve sfeer als in de curatieve sfeer. In 2020 starten we met het project Cyberveiligheid hoofdgemalen. Daarnaast rollen we in 2020 het project Meten en monitoren van het grondwater en de waterketen verder uit. Ook starten we met de Pilot sturing met kunstmatige intelligentie: OAS 2.0.

3.3.5 Verbeterpunten uit de evaluatie van 2018

In september 2018 is een Quickscan evaluatie van de netwerksamenwerking Werkeenheden Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel (2018) uitgevoerd gericht op hoe de samenwerking nu functioneert en wat er verbeterd kan worden. Hieruit zijn een aantal aandachtspunten naar voren gekomen waarmee we in 2020 en 2021 aan de slag gaan:

- *Verduidelijken en (her)bevestigen van de (bestuurlijke) doelen van de samenwerking* door het herijken van de SOK en het vaststellen van een visiedocument (2020).
- *Opstellen van een inhoudelijke beleidsagenda + uitvoeringsprogramma + kader voor prioriteitsstelling* in de vorm van een visiedocument + meerjarenplanning + jaarplan die gelijktijdig met de geactualiseerde SOK worden vastgesteld (2020 en verder).
- *Hoe met dubbele loyaliteit omgegaan dient te worden*, is nog niet duidelijk. In ieder geval moet een goed beeld gecreëerd worden van de interne planning van de partners en de planning van de samenwerking, zodat de managers op tijd kunnen sturen. Na vaststelling van een jaarplan dient in het begin van dat betreffende jaar de planning van de voorgenomen projecten zoveel mogelijk afgestemd te worden met de interne planning van de partners (bijvoorbeeld met behulp van een Exceltabel waarin de belasting van de betrokken medewerkers tot uiting komt). Op basis van dit inzicht kunnen projecten gepland worden in perioden die iets rustiger zijn (2021 en verder).
- Ontwikkelen van goede administratieve formats voor projectplan, jaarplan, meerjarenplanning, opdrachtverlening, planning, voortgang etc. m.b.v. een voor dit doel geformuleerd project (2021).

3.3.6 Verbeterpunten uit de kennismakingsgesprekken procesmanager in 2019

Naar aanleiding van de Quickscan evaluatie van de netwerksamenwerking Werkeenheden Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel (2018) heeft de nieuwe procesmanager in de periode april - juni 2019 korte kennismakingsgesprekken gevoerd met een groot aantal deelnemers uit

de verschillende overleggen om hen en hun belangen en behoeften te leren kennen. Dit, om zoveel mogelijk met die belangen rekening te houden. Uit deze gesprekken kwamen de volgende aandachtspunten naar voren:

- Er dient geen project opgestart te worden met als doel om een project op te starten (een project moet toegevoegde waarde hebben voor de samenwerking Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel).
- Er dient steeds gestreefd te worden naar win-win situaties voor samenwerkingspartners.
- Vanwege maatschappelijke en politieke ontwikkelingen dient het riool niet alleen bekeken te worden met een 'technische bril' maar ook met een 'maatschappelijke bril'.
- Er is behoefte aan kennisdelingssessies.
- Er is behoefte aan resultaatgericht werken.
- De samenwerkingspartners willen (te)veel, waardoor de uitvoering in de knel komt.
- Er is (veel) te weinig capaciteit en budget beschikbaar, waardoor de werkdruk (te) hoog is en de uitvoering in de knel komt.
- Er is nog te weinig aandacht voor communicatieaspecten.
- De regie op de communicatiewerkgroep laat te wensen over, waardoor gezamenlijke communicatie over klimaatadaptatie onder de noemer 'Onweerstaanbaar' uitblijft.
- Er is behoefte aan een klein trekkersgroepje (strategische) communicatie om 'Onweerstaanbaar' van de grond te trekken.
- Er is nog te weinig betrokkenheid en afstemming met managers en met andere overleggen binnen werkregio De Brabantse Peel.
- Het idee leeft dat de managers te weinig belang hechten aan het functioneren van werkeenheden De Brabantse Peel (het concurreert met hun reguliere agenda).
- Bij sommige managers leeft de vraag wat het doel en de meerwaarde is van de samenwerking Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel en van hun maandelijkse overleg.
- Het commitment van de managers aan de werkeenheden Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel verschilt sterk.
- Het wordt belangrijk gevonden dat de managers het belang onderschrijven van de (herziene) samenwerkingsovereenkomst Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel.
- Er is betere afstemming en samenwerking nodig met andere werkeenheden, met het IGA en met andere beleidsdomeinen.

3.3.7 Herijking bestaande Samenwerkingsovereenkomst

Een herijking van de bestaande samenwerkingsovereenkomst Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel uit 2013 is van belang vanwege verbeterpunten uit de Quickscan evaluatie van de netwerksamenwerking Werkeenheden Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel (2018), informatie uit de kennismakingsgesprekken die de nieuwe procesmanager in 2019 heeft gevoerd, en inhoudelijke aanvullingen vanuit de Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (2018), de voorgenomen afspraken voor de verbetering van de waterkwaliteit door de Stuurgroep Water, de zorgplicht drinkwater en het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie (2018). Het bleek niet haalbaar en realistisch om een zorgvuldig afgewogen en breed gedragen herijking van de SOK in 2019 gereed te hebben. Zo bleek bijvoorbeeld tijdens twee interactieve werksessies met deelnemers vanuit verschillende overleggen over de herijking SOK dat de huidige organisatieopzet en manier van werken binnen de werkeenheden Brabantse Peel flink

afwijkt van datgene wat in de huidige SOK (2013) staat. Als vertrekpunt van de herijking SOK zijn in beide werksessies uitgangspunten geformuleerd die zijn opgenomen in een uitgangspuntennotitie herijking SOK die in 2019 is opgesteld en door de Stuurgroep op 30 oktober 2019 is goedgekeurd. Op basis hiervan wordt in 2020 een geactualiseerde SOK opgesteld en door de Stuurgroep ondertekend. Tegelijkertijd wordt een separaat visiedocument opgesteld en door de Stuurgroep vastgesteld, waarin de inhoudelijke beleidsagenda, aandachtsvelden, opgaven en taken op hoofdlijnen worden beschreven. Daarmee vormt het visiedocument de kapstok voor prioriteitsstelling die in jaarplannen tot uiting komt. Een belangrijk aspect van de SOK is het verminderen van personele kwetsbaarheid in relatie tot pensionering, verandering van baan, onvervulbare vacatures en ziekte. Om die reden wordt in 2020 een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop personele kwetsbaarheid binnen de werkeenheden De Brabantse Peel kan worden verminderd.

3.3.8 Samenwerking met andere werkeenheden

Eind 2018 is samen met de werkeenheden Waterportaal Zuidoost Brabant gekeken naar bundeling van een aantal projecten, mede met het oog op het verkrijgen van cofinanciering vanuit het Rijk in het kader van Procesondersteuning Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. De beoogde cofinanciering is toegekend aan het project Verdiepende stresstest 'PIEKbuien naar beekDALEN': Onderdeel Regionale Watersysteemanalyse dat in 2020 van start gaat. Het projectvoorstel "Onweerstaanbaar", een gezamenlijk platform binnen de Peelgemeenten voor het organiseren van interne bewustwording bij gemeenten, het opzetten van een communicatietoolkit en het ondersteunen van initiatieven, kwam helaas niet in aanmerking voor deze cofinanciering. Samen met de werkeenheden Waterportaal Zuidoost Brabant en Regio Noordoost Brabant (As50+, Meierij, Land van Cuijk) neemt werkeenheden De Brabantse Peel (de gemeenten Helmond en Deurne) deel aan het project Klimaatbestendige bedrijventerreinen in Noordoost en Zuidoost Brabant dat in 2020 van start gaat. Vanuit de provincie Noord-Brabant is al cofinanciering toegezegd en het streven is om ook vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie cofinanciering te krijgen (zie bijlagen 4 en 6 voor de projectplannen).

3.4 Kennisdeling

In de reguliere overleggen wordt voortdurend kennis gedeeld. Er worden documenten uitgewisseld waar anderen gebruik van maken, evenals bestuurlijke stukken zoals collegevoorstellen en raadsinformatiebrieven. Daarnaast worden zienswijzen op plannen van andere overheden zoveel mogelijk gezamenlijk opgepakt, waarbij één partij de trekkersrol vervuld. Regelmatig wordt een extern persoon uitgenodigd voor een overleg om een presentatie te geven over een relevant onderwerp waaraan een informatiebehoefte is. Daarnaast hebben de beheerders twee keer per jaar een kennisdelingsoverleg waarin uiteenlopende onderwerpen aan de orde komen. Verder hebben de beheerders deelgenomen aan een RIONED-cursus over de nieuwe inspectienorm en aan een opfriscursus (opleverings)inspecties en RibX. Daarnaast hebben talrijke bijeenkomsten o.a. op het terrein van klimaatadaptatie plaatsgevonden en zijn relevante symposia/congressen bezocht. In bijlage 3 is een lijst opgenomen met kennisdelingsactiviteiten. Het project Uitvoeren

klimaatstresstesten heeft eveneens tot veel kennisdeling en –verbreding over klimaatadaptatie geleid. Dit geldt ook voor de samenwerking met de werkeenheden Waterportaal Zuidoost Brabant en Regio Noordoost Brabant (As50+, Meierij, Land van Cuijk) in projecten.

Bijlagen

Bijlage 1 Afgeronde projecten tot en met 2019 en planning 2020

In onderstaande tabel; zijn de projecten opgenomen die in eerdere jaren reeds zijn afgerond.

Voor de inhoudelijke evaluatie van deze projecten wordt verwezen naar het jaarplan waarin deze is opgenomen.

In de tabel is tevens een doorkijk opgenomen naar de projecten in 2020. De komen ook terug in bijlage 4, meerjarenplanning, met uren en eventuele externe kosten.

		Projecten	Asten	Deurne	Helmond	Gemert-Bakel	Laarbeek	Somereren	Waterschap	Brabant Water
T/m 2016	Strategisch	-								
	Tactisch	Benchmark 2013	X	X	X	X	X	X		
	Operationeel	Onderhoud straatkolken 2013-2016	X	X		X	X	X		
		Rioolreiniging en -inspectie 2013-2016	X	X		X	X	X		
		Onderhoud gemeentelijke gemalen via waterschap		X					X	
		Onderhoud gemalen Helmond en Gemert-Bakel			X	X				
		Onderhoud drukrioolgemalen 2014-2018			X		X	X		
		Aanschaf Rioolinspectie- en onderhoudsmodule (RION)	X		X	X	X	X		
		Relining programma 2015		X		X	X	X		

Afgerond in 2017		Projecten								
	Strategisch	-								
	Tactisch	Monitoringsplan grondwater	X	X	X	X	X	X	X	X
		Monitoringsplan waterketen	X	X	X	X	X	X	X	

		Projecten	Asten	Deurne	Helmond	Gemert-Bakel	Laarbeek	Somerens	Waterschap	Brabant Water
		Strategie reparaties en reliningen vrijvervalriolering	X	X	X	X	X	X		
		Benchmark 2016	X	X	X	X	X	X		
		Uitrol BAW-monitor	X	X	X	X	X	X	X	
	Operationeel	Onderhoud straatkolken 2018 - 2021	X	X	X	X	X	X		
		Rioolreiniging en -inspectie 2018 - 2021	X	X	X	X	X	X		
		Relining programma 2016			X	X	X	X		
		Onderhoud gemalen Helmond - Gemert-Bakel 2018-2021			X	X				
		Onderhoud gemeentelijke gemalen via waterschap		X					X	

Afgerond in 2018		Projecten								
	Strategisch	Water in de Omgevingswet	X	X	X	X	X	X	X	X
		Opstellen GRP/water(taken)plan	(X)*	X	X	X	X	(X)*	X	
		Positionering klimaatadaptatie/ruimtelijke adaptatie	X	X	X	X	X	X	X	X
			X)* = Astens en Somers hebben een recent vastgesteld GRP, maar doen wel mee in het project voor kennisinbreng en -deling							
	Tactisch	Opzetten communicatiestrategie klimaatadaptatie	X	X	X	X	X	X	X	(X)
		Modellering DAS-gemeenten	X	X				X	X	
	Operationeel	Onderhoud (druk-)rioolgemalen 2018-2021			X		X	X		
		Reinigen gemalen Gemert-Bakel en Helmond 2018-2021			X	X				
		Relining programma 2017/2018		X	X		X	X		

		Projecten	Asten	Deurne	Helmond	Gemert-Bakel	Laarbeek	Somereren	Waterschap	Brabant Water
Afgerond in 2019		Projecten								
	Strategisch	<i>Succes van regionale samenwerking</i> (BAW 2018): Opstellen uitgangspunten nieuwe samenwerkingsovereenkomst	X	X	X	X	X	X	X	X
	Tactisch	<i>Kansen informatiesamenleving</i> (BAW 2018): Uitrol monitoringsplan grondwater	X	X	X	X	X	X	X	X
		<i>Kansen informatiesamenleving</i> (BAW 2018): Uitrol monitoringsplan waterketen	X	X	X	X	X	X	X	
		<i>Klimaatadaptatie</i> (DPRA 2018): Uitvoeren klimaatstresstesten	X	X	X	X	X	X	X	
		<i>Klimaatadaptatie</i> (DPRA 2018): Incidentenplan riolering	X	X	X	X	X	X	X	X
		<i>Klimaatadaptatie</i> (DPRA 2018): Opstellen stimuleringsregeling Afkoppelen hemelwater en Groene daken	X	X	X	X	X	X		
	Operationeel	Invullen monitor gemeentelijke watertaken	X	X	X	X	X	X		
		Invullen monitor BAW-W	X	X	X	X	X	X	X	
		Onderhoud gemeentelijke gemalen door waterschap (jaarlijks)		X					X	
Gepland in 2020										

		Projecten	Asten	Deurne	Helmond	Gemert-Bakel	Laarbeek	Somereren	Waterschap	Brabant Water
	Strategisch	<i>Succes van regionale samenwerking</i> (BAW 2018): Opstellen geactualiseerde samenwerkingsovereenkomst (SOK) en Visiedocument	X	X	X	X	X	X	X	X
		<i>Verminderen kwetsbaarheid</i> (BAW 2011): Verminderen personele kwetsbaarheid	X	X	X	X	X	X	X	X
		<i>Risico's digitale dreigingen</i> (BAW 2018): Cyberveiligheid hoofdgemalen	X	X	X	X	X	X	X	X
	Tactisch	<i>Kansen informatiesamenleving</i> (BAW 2018): Meten en monitoren waterketen	X	X		X		X	X	
		<i>Kansen informatiesamenleving</i> (BAW 2018): Pilot sturing met kunstmatige intelligentie: OAS 2.0					X		X	
		<i>Klimaatadaptatie</i> (DPRA 2018): Verdiepende stresstest 'PIEKbuien naar beekDALEN' als onderdeel van Regionale Watersysteemanalyse i.s.m. werkeenheid Waterportaal Zuidoost Brabant	X	X	X	X	X	X	X	
		<i>Klimaatadaptatie</i> (DPRA 2018): Klimaatbestendige bedrijventerreinen in Noordoost en Zuidoost Brabant i.s.m. werkeenheden Waterportaal, Regio NOB (As50+, Land van Cuijk en Meierij)		X	X					
		<i>Succes van regionale samenwerking</i> (BAW 2018): Samenwerken in de ondergrond	X	X	X	X	X	X	(X)	X
		Bestekvoorbereiding voor het reinigen van kolken	X	X	X	X	X	X		
		Invulling monitor gemeentelijke watertaken (jaarlijks)	X	X	X	X	X	X		

		Projecten	Asten	Deurne	Helmond	Gemert-Bakel	Laarbeek	Somereren	Waterschap	Brabant Water
	Operationeel	<i>Klimaatadaptatie</i> (DPRA 2018): Stimuleren Afkoppelen hemelwater en Groene daken	X	X	X	X	X	X		
		<i>Kansen informatiesamenleving</i> (BAW 2018): Monitoren grondwater (alle Peelgemeenten met uitzondering van Laarbeek)	X	X	X	X		X	X	
		<i>Kansen informatiesamenleving</i> (BAW 2018): Meten en monitoren waterketen			X		X			
		Onderhoud gemeentelijke gemalen door waterschap		X					X	

Gepland in 2021										
	Strategisch									
	Tactisch									
	Operationeel	<i>Verbeteren kwaliteit</i> (BAW 2018): Ontwikkelen goede administratieve formats voor projectplan, jaarplan, meerjarenplanning, opdrachtverlening, planning, voortgang etc.	X	X	X	X	X	X	X	X

Bijlage 2 Stand van zaken lopende projecten

Deze evaluatie laat de stand van zaken zien voor de nog lopende projecten uit 2018 per oktober 2019.

Trekker	Project	Voortgang	(Aangepaste) planning
Aa en Maas	Uitrol monitoringsplan afvalwaterketen/stedelijk water	Hoofdpoten Helmond en Laarbeek zijn in 2019 gekoppeld aan hoofdpot Aa en Maas en aangesloten op Hydronet. Overige gemeenten volgen. Het dashboard van Hydronet (met daarop bijvoorbeeld een stuw van Aa en Maas en een gemaal van een gemeente) blijkt niet praktisch. Zo is het lastig om in- en uit te zoomen. Er komt een nieuwe versie van het Hydronet dashboard op basis waarvan de beheerders een Go – No Go besluit nemen. Aa en Maas werkt naar tevredenheid met Views, maar dat kan niet extern ontsloten worden. Het uiteindelijke doel van het monitoringsplan is het verbeteren van data en (locaties van) meetpunten.	Gereed in 2020
Deurne	Uitrol monitoringplan grondwater	Het bestek is begin 2020 gereed. De gefaseerde aanleg start in 2020 en loopt door in 2021.	Gereed in 2021
Deurne	Organisatie onderhoud gemeentelijke hoofdrioolgemalen	Heeft vertraging opgelopen door de juridische check van de overeenkomst. Voor Someren is de meerwaarde onduidelijk en neemt daarom geen deel. Asten ziet de meerwaarde wel, maar wil graag samenwerken met Someren. Om die reden legt Asten deelname voor aan het college van B&W. Deelname van Laarbeek is nog onzeker.	Gereed eind 2019
Asten	Incidentenplan riolering	Koepelplan wordt eind 2019 opgeleverd. Gemeenten implementeren daarna het incidentenplan individueel incl. lokale gegevens.	Gereed eind 2019

Aa en Maas	Klimaatbestendige/-klimaatinnovatieve Peel	Opgenomen in de Ruimtelijke Agenda van de Peel en het ISR van het MRE. De modellering voor de DAS-gemeenten (Deurne, Asten, Someren) is gereed. De afgelopen jaren zijn al maatregelen uitgevoerd om wateroverlast binnen deze gemeenten te verminderen. De modellering helpt bij het nemen van de goede maatregelen. Er wordt nu gekeken naar verbreding van deze aanpak naar de overige Peelgemeenten. Daartoe wordt een managementsamenvatting met do's & don't's opgesteld.	Gereed in najaar 2019
------------	--	---	-----------------------

Bijlage 3 Kennisdeling en cursussen

Kennisactiviteit/cursus/symposium	Jaar	Opmerking
Be- en ontluchting	2015	Uitgevoerd
BBV en financiering gemeentelijke watertaken	2015	Uitgevoerd
Opleveringsinspecties	2015	Uitgevoerd
Bijeenkomst 'regiegemeente'	2015	Uitgevoerd
Assetmanagement	2016	Uitgevoerd
Omgevingswet, gericht op de consequenties voor het waterdomein	2017	Uitgevoerd
Bijeenkomst Keur en Wijzer Onderhoud	2017	Uitgevoerd
Klimaatstresstesten	2018	Niet uitgevoerd i.v.m. vertraging landelijke standaardisatie. Loopt nu mee met opstellen stresstesten
Cursus 'eisen aan riolering op het perceel'	2018	Niet uitgevoerd. Bekijken of deze nog relevant is i.v.m. wijzigingen in regelgeving a.g.v. de Omgevingswet
Workshops i.h.k.v. opstellen GRP's	2018	Uitgevoerd
Workshops i.h.k.v. Water in de Omgevingswet	2018	Uitgevoerd
Kennissessies klimaatstresstesten i.s.m. Arcadis: - Themasessie klimaatbewustzijn en risicodialoog voor medewerkers Peelgemeenten - Themasessie klimaatbewustzijn en risicodialoog voor bestuurders Stuurgroep Doelmatig waterbeheer en IGA - Validatiesessies klimaatstresstesten	2019	Uitgevoerd
Afstemmingsoverleggen met ambtelijk en bestuurlijk IGA over DPRA-opgaven i.s.m. DPRA Zuid-Nederland	2019	Uitgevoerd
Kennisactiviteiten georganiseerd vanuit DPRA: - Veldbezoek Waterbergingsgebied Blauwe Poort, Onweerstaanbaar Someren, Geleenbeek/Zitterd climateproof - Regiobijeenkomsten DPRA Zuid-Nederland - Landelijke DPRA werkregiobijeenkomst ruimtelijke adaptatie	2019	Uitgevoerd
Incompany cursus over nieuwe inspectienorm door Rioned voor beheerders	2019	Uitgevoerd
Opfriscursus (opleverings)inspecties en RibX voor beheerders	2019	Uitgevoerd
Presentatie over beheerprogramma kolkenreiniging door Kikker voor beheerders	2019	Uitgevoerd

Presentatie over nieuwe methode assetmanagement kolken door Vandervalk+degroot voor beheerders	2019	Uitgevoerd
Kennisdelingssessies van beheerders over: - Werking gemalen bij bergbezinkbassins - Renovatie- en reparatiestrategie - Opsporen foutieve aansluitingen - Regelgeving lozingen van bedrijven (toelichting door ODZOP)	2019	Uitgevoerd
Presentatie over NBW-toetsing en robuustheidstoets van watersysteem voor projectgroepleden	2019	Uitgevoerd
Presentatie over Rijksbeleid klimaatadaptatie (DPRA en NAS) voor communicatieadviseurs	2019	Uitgevoerd
Presentatie DAS-modellering voor managers	2019	Uitgevoerd
RIONEDdag	2019	Uitgevoerd
Brede conferentie klimaatadaptatie en waterkwaliteit Zuid-Nederland	2019	Uitgevoerd
Nationaal Congres Klimaatadaptatie 2019	2019	Uitgevoerd
Deltacongres 2019	2019	Uitgevoerd
Kennisdelingssessies beheerders: - Rondleiding RWZI in Aarle-Rixtel	2020	
Regiobijeenkomsten DPRA Zuid-Nederland: - Themasesie voor communicatieadviseurs	2020	
RIONEDdag	2020	
Nationaal Congres Klimaatadaptatie 2020	2020	
Deltacongres 2020	2020	

Bijlage 4 Factsheets actuele projecten

Voor 2020 worden zeven actuele projecten voorzien:

1. Herijken samenwerkingsovereenkomst en schrijven visiedocument
2. Vermindering personele kwetsbaarheid
3. Cyberveiligheid hoofdgemalen
4. Pilot sturing met kunstmatige intelligentie: OAS 2.0
5. Verdiepende stresstest 'PIEKbuien naar beekDALEN' als onderdeel van Regionale Watersysteemanalyse
6. Klimaatbestendige bedrijventerreinen in Noordoost en Zuidoost Brabant
7. Stimuleren Afkoppelen hemelwater en Groene daken

De overige projecten in 2020 lopen door vanuit het voorgaande jaar.

Herijken samenwerkingsovereenkomst en schrijven visiedocument		
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Ja
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Ja
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Ja
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Ja
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Ja
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Ja
	<i>Waterkwaliteit</i>	Ja
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Ja
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Ja
Beschrijving	Herijking van de bestaande samenwerkingsovereenkomst en opstellen van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst en visiedocument. Input komt vanuit: - Huidige organisatieopzet en manier van werken - Verbeterpunten uit de Quickscan evaluatie van de netwerksamenwerking (2018) - Kennismakingsgespreken van de procesmanager met deelnemers aan het netwerk (2019) - Inhoudelijke aanvullingen uit Aanvullende afspraken Bestuursakkoord Water (2018) - Inhoudelijke aanvullingen vanuit de voorgenomen afspraken voor de verbetering van de waterkwaliteit door de Stuurgroep Water - Inhoudelijke aanvullingen vanuit de zorgplicht drinkwater - Inhoudelijke aanvullingen vanuit het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie (2018) - Deelnemers van het netwerk	
Planning	Concept gereed voor zomervakantie 2020 Te ondertekenen in Stuurgroep in najaar 2020	
Wie	Procesmanager i.s.m. juridisch medewerker	
Projectorganisatie	Deelnemers: alle gemeenten, waterschap Aa en Maas en Brabant Water	
Kosten en uren	Er worden geen externe kosten voorzien.	

	Voor de uren wordt het volgende ingeschat: - Procesmanager: 120 uur - Deelnemende partijen: elk 80 uur (incl. bestuurlijke routing) - Juridisch medewerker van één van de samenwerkingspartners: 40 uur	
Risico's	De benodigde tijdsinvestering is lastig in te schatten vanwege de volgende risico's: - Ter discussie stellen van de gehele SOK. - Discussie over een eerlijke cijfermatige verdeelsleutel versus een eerlijke gevoelsmatige verdeelsleutel m.b.t. gevraagde capaciteit en financiën. - Individuele belangen lopen sterk uiteen. - Aan het individuele belang wordt een veel groter belang gehecht dan aan het gezamenlijke belang. - Juridische fijn slijperij.	

Vermindering personele kwetsbaarheid		
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Ja
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Ja
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Ja
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Ja
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Ja
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Ja
	<i>Waterkwaliteit</i>	Ja
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Ja
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Ja
Beschrijving	Verkenkend onderzoek naar de wijze waarop de personele kwetsbaarheid binnen werkeenheden De Brabantse Peel kan worden verminderd in relatie tot pensionering, verandering van baan, onervulbare vacatures en ziekte. Het (benchmark?) onderzoek richt zich op de mogelijkheid van het uitwisselen, opleiden en inhuren van (gezamenlijk) personeel en de wijze waarop dat vorm gegeven kan worden.	
Planning	Concept gereed voor zomervakantie 2020, zodat de uitkomst kan worden meegenomen in de geactualiseerde SOK en het visiedocument.	
Wie	Procesmanager en/of een in human resources gespecialiseerde partij (Yacht?).	
Projectorganisatie	Deelnemers: alle gemeenten, waterschap Aa en Maas en Brabant Water	
Kosten en uren	Er worden geen externe kosten voorzien, tenzij besloten wordt om een in human resources gespecialiseerde partij (Yacht?) voor dit verkennende onderzoek in te schakelen afhankelijk van het belang dat aan het oplossen van de personele kwetsbaarheid wordt gesteld. Voor de uren wordt het volgende ingeschat: - Procesmanager: 60 uur - Deelnemende partijen: elk 40 uur - Juridisch medewerker van één van de samenwerkingspartners: 20 uur	
Risico's	De benodigde tijdsinvestering is lastig in te schatten vanwege de volgende risico's: - Discussie over een eerlijke cijfermatige verdeelsleutel versus een eerlijke gevoelsmatige verdeelsleutel m.b.t. uitwisselen/opleiden/inhuren van (gezamenlijk) personeel en de kosten die daarmee gepaard gaan. - Individuele belangen lopen sterk uiteen. - Aan het individuele belang wordt een veel groter belang gehecht dan aan het gezamenlijke belang. - Juridische fijn slijperij.	

Cyberveiligheid hoofdgemalen		
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Ja
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Nee
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Nee
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Ja
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Nee
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Nee
	<i>Waterkwaliteit</i>	Ja
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Ja
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Nee
Beschrijving	De risico's van digitale dreigingen nemen toe. Tegenover de kansen van digitalisering staan bedreigingen, bijvoorbeeld op het gebied van cyberveiligheid. Cybercrime, cyberspionage en cybersabotage kunnen systemen en processen verstoren, met grote gevolgen voor de volksgezondheid, veiligheid en economie. Deze digitale bedreigingen, maar ook ICT-verstoringen door technisch of menselijk falen, vragen van de waterpartners om een gezamenlijke aanpak en inspanning. De verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van afspraken in het BAW ligt in eerste instantie bij de werkgroep cybersecurity. In deze werkgroep zijn alle waterpartners vertegenwoordigd. Wel hebben alle partijen in de watersector een zorgplicht met drie bijbehorende maatregelen: 1. Zoveel mogelijk voorkomen van cyberaanvallen. 2. Omdat het nooit helemaal kan worden voorkomen zijn er ook detectiemaatregelen nodig. 3. Mitigerende maatregelen treffen om de gevolgen van een incident te beperken. Binnen de samenwerking Doelmatig Waterbeheer Brabantse Peel richten we ons in het kader van cyberveiligheid in de afvalwaterketen op de hoofdgemalen. In dit project wordt voor alle gemeentelijke hoofdgemalen geanalyseerd wat de risico's zijn op het gebied van cyberveiligheid. Voor het voorkomen van cyberaanvallen en de detectiemaatregelen moeten we in gesprek met de partijen die voor de gemeenten de hosting van het gemalenbeheer doen (van der Linden en Xylem). De doen we samen met een specialist van het waterschap (in overleg met Antoine van Geffen). Ook vanuit Brabant Water sluit er een specialist op het gebied van cyberveiligheid aan (in overleg met Frank Verwijmeren). Voor het treffen van mitigerende maatregelen gaat elke gemeente de risico's per gemaal in kaart brengen. Hierbij geven we antwoord op de volgende vragen: • Wat zijn de gevolgen als het gemaal langdurig is uitgeschakeld en het stelsel niet leeg wordt gepompt? (Afvalwater op straat, wateroverlast, overstort op oppervlaktewater?) • Welke mitigerende maatregelen kunnen we in de huidige situatie treffen? (Bijvoorbeeld gemaal op handbediening) • Is het noodzakelijk om nog andere mitigerende maatregelen te treffen? Voor deze risicoanalyse wordt een format gemaakt die iedere gemeente vervolgens in kan vullen.	

	Omdat er bij het project 'uitrol meten en monitoren in de waterketen' een koppeling wordt gelegd tussen de systemen van de gemeente en van het waterschap is cyberveiligheid hier een aandachtspunt. Hierover neemt de projecttrekker contact op met Bas van Dijck.	
Planning	De globale planning is als volgt: - December 2019: Opstellen en delen format risicoanalyse per gemaal (beheerdersoverleg 10-12-2019). - Januari 2020: Invullen risicoanalyse per gemeente. - Maart 2020: Maken vragenlijst over cyberveiligheid en detectiemaatregelen voor van der Linden en Xylem. - Mei 2020: Gesprekken met van der Linden en Xylem naar aanleiding van vragenlijst.	
Wie	Projecttrekker vanuit de werkeenheid Doelmatig Waterbeheer Brabantse Peel is de gemeente Deurne. Vanuit het waterschap wordt ondersteuning geboden door Antoine van Geffen. Hij houdt zich onder andere bezig met cyberveiligheid binnen het waterschap. Brabant Water biedt ook ondersteuning. Met Frank Verwijmeren wordt besproken wie er vanuit Brabant Water aansluit.	
Projectorganisatie	Deelnemers: alle gemeenten, waterschap Aa en Maas en Brabant Water.	
Kosten en uren	Er zijn geen kosten verbonden aan dit project. Voor de uren wordt het volgende geschat: - Projecttrekker: 16 uur - Beheerders per gemeente: 8 uur - Specialisten waterschap en Brabant Water: 4 uur	
Risico's	Vooralsnog niet van toepassing.	

Pilot sturing met kunstmatige intelligentie: OAS 2.0		
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Ja
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Ja
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Ja
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Nee
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Nee
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Nee
	<i>Waterkwaliteit</i>	Nee
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Nee
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Nee
Beschrijving	Het is tien jaar geleden dat voor de verzorgingsgebieden van de rwzi Aarle-Rixtel en de rwzi Asten een OAS (Optimalisatie AfvalwaterSysteem) studie is uitgevoerd. Deze studie is voornamelijk uitgevoerd op basis van modellen en is toe aan een update. Tien jaar verder kennen we onze stelsel beter, zijn de rioolmodellen in het kader van de stresstest weer up to date én hebben we beschikking over meer meetdata. Daarnaast zijn de technologische ontwikkelingen ook niet stil blijven staan; Internet of things, Artificial Intelligence en Big Data zijn een aantal ontwikkelingen waar we de komende jaren veel van gaan zien. BLU-X van Xylem combineert bovengenoemde zaken in een digitaal platform dat de mogelijkheid biedt om op basis van weersverwachting en actuele metingen waterstromen zodanig te sturen dat optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare riolerings- en zuiveringscapaciteit Het doel van deze pilot is te toetsen of: 1. Het platform BLU-X geschikt is om voor de verzorgingsgebieden rwzi Aarle-Rixtel en rwzi Asten een OAS 2.0 uit te voeren. 2. Het rioolstelsel van de gemeente Laarbeek kostentechnisch interessante mogelijkheden biedt om door middel van artificial intelligence: - overstortsituaties te reduceren - het aantal overlastsituaties terug te dringen - gemalen optimaal te laten functioneren - de aanvoer naar rwzi's te optimaliseren - overige knelpunten op te lossen	
Planning	De globale planning is als volgt: - Aanvang pilot: 1ste kwartaal 2020 - Afronden pilot: 2de kwartaal 2020 - Evaluatie pilot en geschiktheid toetsen BLU-X voor OAS 2.0: 2de kwartaal 2020.	
Wie	Projecttrekkers vanuit de werkeenheid Doelmatig Waterbeheer Brabantse Peel zijn het waterschap Aa en Maas en de gemeente Laarbeek.	

Projectorganisatie	Deelnemers: gemeente Laarbeek en waterschap Aa en Maas. Bij de laatste stap, evaluatie en toetsen geschiktheid voor OAS 2.0, worden alle gemeenten betrokken.	
Kosten en uren	Voor de uren wordt het volgende geschat: - Projecttrekker: 40 uur (verzamelen gegevens en bijwonen workshops) - Gemeente Laarbeek: 80 uur (verzamelen gegevens en bijwonen workshops (start-up en resultaten) door meerdere personen). - Overige gemeenten: 4 uur (evaluatie en toetsen geschiktheid voor OAS 2.0) Daarnaast zijn er externe kosten voor het toepassen van BLU-X. Deze kosten bedragen circa €25.000. Het project is onder voorbehoud van een gezamenlijk vastgestelde verdeling van deze kosten over waterschap Aa en Maas, Laarbeek en de andere Peelgemeenten.	
Risico's	Uitkomst van een pilot kan ook zijn dat de onderzochte techniek niet de verwachte kostentechnisch interessante mogelijkheden tot optimalisatie biedt.	

	Verdiepende stresstest 'PIEKbuien naar beekDALEN': Onderdeel Regionale Watersysteemanalyse (fase 2 van DAS modellering)	
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Ja
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Nee
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Nee
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Nee
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Nee
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Ja
	<i>Waterkwaliteit</i>	Nee
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Nee
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Ja
Beschrijving	De regio ZOB (Zuidoost Brabant) wil op basis van verdiepende stresstesten de interactie tussen het stedelijke en regionale watersysteem analyseren en de opgaven vaststellen waarover gemeenten en waterschappen een gedeelde verantwoordelijkheid hebben en zich samen over moeten buigen. Deze restopgaven worden doorvertaald naar zoekgebieden en DPRA maatregelen die in omgevingsplannen en ruimtelijke plannen van lokale overheden worden vastgelegd. In het project worden drie pilot beekdalen meegenomen: Voor de Peelgemeenten betreft dit de Aa (traject Deurne-Asten-Someren). Binnen de werkeenheden Doelmatig Waterbeheer De Peel is al een analyse uitgevoerd van de DAS-gemeenten (Deurne, Astén en Someren). Daarbij is modelmatig de interactie tussen stedelijk gebied en het watersysteem onderzocht. Deze analyse heeft nog niet tot bevredigende antwoorden geleid. In deze verdiepende stresstest (fase 2 van de DAS-modellering) zoomen we in op een aantal (nog te bepalen) locaties op de grens van het stedelijk en landelijk gebied die van invloed zijn op de omvang van overlast in het stedelijk gebied. De analyse vindt plaats op basis van: - Modelanalyse invloed buitenwaterstanden op wateroverlast in stedelijk gebied (riolering); - Beoordeling feitelijke situatie op basis van buitenopnames; - Beoordeling mogelijke lokale verbeteropties op basis van modelberekeningen. In eerste instantie voeren we deze analyse uit voor de gemeenten Deurne, Astén en Someren. De opgedane ervaringen gebruiken we voor een analyse van de gemeenten Laarbeek, Gemert-Bakel en Helmond. Ervaringen worden ook gedeeld met de projectgroep van Waterportaal.	
Planning	Q1 2020: modelberekeningen per gemeente en vaststellen locaties Q2 en Q3 2020: onderzoek oplossingen DAS-gemeenten Q3 en Q4: berekeningen en rapportage Q1 en Q2 2021: uitrol bij Laarbeek, Helmond en Gemert-Bakel Q3 2021: eindrapportage	
Wie	Projecttrekker vanuit de werkeenheden Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel is de gemeente Deurne. Na afronding van het	

	project is het aan de individuele gemeenten en het waterschap zelf om tot een gemeentelijke uitvoeringsagenda te komen.									
Projectorganisatie	Het formeel opdrachtgeverschap in het kader van de subsidieverstrekking wordt ingevuld door gemeente Eindhoven in combinatie met projectleiderschap door waterschap De Dommel. Het projectteam bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeenten Deurne, Eersel en waterschap Aa en Maas en De Dommel. De klankbordgroep bestaat uit de werkeenheden (Peelgemeenten en Waterportaal Zuidoost Brabant) en verschillende nader te bepalen gebiedspartners. Het dagelijks projectmanagement wordt uitbesteed en komt in handen van externe partijen. Namens de werkeenheden nemen de volgende personen deel aan - Hans Moerkerk (Deurne), Bas van Dijck (Waterschap Aa en Maas) - Bas Hofhuis (Eersel), Eric Hendrickx en Niels Entzinger (Waterschap De Dommel)									
Kosten en uren	Voor dit project is naast de inzet (uren) van de partners (gemeenten, waterschappen, etc.) in het projectteam een bedrag geraamd van € 290.000,- voor de inhuur van een extern adviesbureau. De begroting is als volgt opgebouwd: <table><tr><th>Onderdeel</th><th>Begroting</th></tr><tr><td>Werkzaamheden fase 1 t/m 5 voor 3 stroomgebieden van Aa (traject Deurne-Asten-Someren), Reusel en Tongelreep</td><td>€ 240.000,-</td></tr><tr><td>Ondersteuning projectmanagement</td><td>€ 50.000,-</td></tr><tr><td>TOTAAL</td><td>€ 290.000,-</td></tr></table> De werkregio's zullen zelf (naast hun inzet in uren) € 150.000 van dit bedrag financieren en vragen vanuit 'DPRA procesondersteuning' een aanvullend bedrag als cofinanciering, zijnde € 140.000 waarvan € 50.000 cofinanciering voor projectmanagement. Het restant is € 90.000. Voor De Brabantse Peel gaat het om 1/3 van dit subsidiebedrag, dus € 30.000 voor bijdrage aan project. De werkzaamheden zijn geraamd op € 240.000. Hiervan is 1/3 voor De Brabantse Peel, dus € 80.000 waarvan € 30.000 cofinanciering. Daarmee blijft een eigen bijdrage over van € 50.000. Per Peelgemeente komt dit neer op € 8.333. De Brabantse Peel neemt deel aan dit project onder voorbehoud van de haalbaarheid van deze bijdrage per Peelgemeente en de nadere afspraken die daarover worden gemaakt. De eigen financiering wordt ingebracht via de werkeenheden Peelgemeenten en Waterportaal Zuidoost Brabant, en is geborgd in de respectievelijke jaarplannen. De tijdsbesteding per deelnemer wordt als volgt geraamd: - Projecttrekker: 80 uur - Waterschap: 80 uur - Overige gemeenten: 40 uur	Onderdeel	Begroting	Werkzaamheden fase 1 t/m 5 voor 3 stroomgebieden van Aa (traject Deurne-Asten-Someren), Reusel en Tongelreep	€ 240.000,-	Ondersteuning projectmanagement	€ 50.000,-	TOTAAL	€ 290.000,-	
Onderdeel	Begroting									
Werkzaamheden fase 1 t/m 5 voor 3 stroomgebieden van Aa (traject Deurne-Asten-Someren), Reusel en Tongelreep	€ 240.000,-									
Ondersteuning projectmanagement	€ 50.000,-									
TOTAAL	€ 290.000,-									
Risico's	Niet voorzien									

Klimaatbestendige bedrijventerreinen in Noordoost en Zuidoost Brabant		
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Nee
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Ja
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Nee
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Nee
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Nee
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Ja
	<i>Waterkwaliteit</i>	Nee
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Ja
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Ja
Beschrijving	In de regio's van Noordoost en Zuidoost Brabant en bij de provincie leven vergelijkbare ambities en plannen voor klimaatadaptatie op bedrijventerreinen. Tijdens overleggen in de watersamenwerkingen As50+, Meierij en Waterportaal ZOB, het MRE werkatelier (december 2018) en de excursie /schouw klimaatadaptatie op bedrijventerreinen in Tilburg (december 2018) kwam de suggestie naar voren om dit in een gezamenlijk project op te pakken. Het project richt zich op het ontwikkelen van een systematiek en toolbox voor het realiseren van klimaatbestendige bedrijventerreinen gebaseerd op de omgevingswet m.b.v. concrete casussen. Dit voorstel richt zich op bestaande bedrijventerreinen, omdat bij nieuwe bedrijventerreinen andere instrumenten (o.a. hydrologisch neutraal ontwikkelen sinds 2015 in de Keur van de waterschappen) en afwegingen (nieuwbouw versus renovatie) een rol spelen. Vanzelfsprekend zal een deel van de opgedane kennis en ontwikkelde tools ook geschikt zijn voor het klimaatbestendig ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen. Het project is vooralsnog ingedeeld in 5 werkpakketten. 1. Technische praktijkkennis 2. Planologische en juridische handvatten 3. Financiële prikkels en financieringsmodellen 4. Communicatie 5. Pilots Ieder pakket wordt gericht aangepakt met specifieke expertises. Het werkpakket pilots vormt daarbij met praktijk casussen de verbinding tussen de pakketten en een testomgeving. Met de pilots wordt praktijkervaring opgedaan op enkele bedrijventerreinen. De werkpakketten tezamen leveren uiteindelijk concrete handelingsperspectieven en technische oplossingen voor overstromingen, wateroverlast, droogte en hitte. Ieder werkpakket levert handelingsperspectieven op voor de schalen: - gebouw - perceel- bedrijventerrein - beheergebied van overheden (bijv. beleid of regels van gemeente in omgevingsplan en -visie).	
Planning	Periode Activiteit Q3 2019 Formeren opdrachtgeversoverleg en projectgroep Start vastleggen financiering project Opstellen PvA's werkpakketten Q4 2019 Vaststellen PvA's werkpakketten Vaststellen financiering, o.a. via begrotingen Keuze pilot locaties	

	Q1 2020 Start uitbesteding deelproducten Start uitvoering werkpakketten Stakeholderanalyse Q2 2020 Start externe communicatie Q3 2020 Uitvoering werkpakketten: Vergaren kennis Verdiepende interviews Interactieve sessie Wisselwerking theorie en pilots Q4 2020 Afronding 4 inhoudelijke werkpakketten 2021 Realisatie pilots Kennisdeling Communicatie > 2021 Voortzetting realisatie Evt. implementatie juridische instrumenten Bij voorkeur: voortzetting communicatie en transitie																							
Wie	Projecttrekker vanuit de werkeenheid Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel is de gemeente Helmond																							
Projectorganisatie	Onderstaande samenstelling is nog niet definitief ingevuld (dit is een eerste voorstel). Tevens zijn nog geen bestuurlijke trekkers benoemd. Samenwerkingsverbanden NOB/ZOB: - Eric Hendrickx (ZOB, Waterportaal), - Fridthjof Leerdam / Tobias Renner(gemeente Oss/ regio NOB - Dirk van Helvoirt (Waterschap Aa en Maas) - Maarten de Haan en Bart van der Westen (Provincie) - Peelgemeenten: Isabella de Bok en Hans Moerkerk (Peelgemeenten)																							
Kosten en uren	Verwachte tijdsbesteding voor deelnemers project: <table><tr><td>Trekker projectgroep</td><td>80 - 120 uur</td></tr><tr><td>Leden projectgroep</td><td>40 - 80 uur per lid</td></tr><tr><td>Deelnemers pilots</td><td>16 - 40 uur per actieve deelnemer</td></tr></table> <table><tr><td>Deelnemer:</td><td>Financiering:</td></tr><tr><td>Regio NOB (As50+, Meierij, Land v Cuijk)</td><td>Euro 45.000,-</td></tr><tr><td>Waterportaal ZOB</td><td>Euro 45.000,-</td></tr><tr><td>Peelgemeenten (Helmond en Deurne)</td><td>Euro 12.000,-</td></tr><tr><td>Provincie (vanuit eerdere toekenning)</td><td>Euro 75.000,-</td></tr><tr><td>Waterschap De Dommel</td><td>Euro 20.000,-</td></tr><tr><td>Rijksmiddelen</td><td>n.t.b.</td></tr><tr><td>Totaal</td><td>Euro 197.000,-</td></tr></table>	Trekker projectgroep	80 - 120 uur	Leden projectgroep	40 - 80 uur per lid	Deelnemers pilots	16 - 40 uur per actieve deelnemer	Deelnemer:	Financiering:	Regio NOB (As50+, Meierij, Land v Cuijk)	Euro 45.000,-	Waterportaal ZOB	Euro 45.000,-	Peelgemeenten (Helmond en Deurne)	Euro 12.000,-	Provincie (vanuit eerdere toekenning)	Euro 75.000,-	Waterschap De Dommel	Euro 20.000,-	Rijksmiddelen	n.t.b.	Totaal	Euro 197.000,-	
Trekker projectgroep	80 - 120 uur																							
Leden projectgroep	40 - 80 uur per lid																							
Deelnemers pilots	16 - 40 uur per actieve deelnemer																							
Deelnemer:	Financiering:																							
Regio NOB (As50+, Meierij, Land v Cuijk)	Euro 45.000,-																							
Waterportaal ZOB	Euro 45.000,-																							
Peelgemeenten (Helmond en Deurne)	Euro 12.000,-																							
Provincie (vanuit eerdere toekenning)	Euro 75.000,-																							
Waterschap De Dommel	Euro 20.000,-																							
Rijksmiddelen	n.t.b.																							
Totaal	Euro 197.000,-																							
Risico's	- Indien planning niet verloopt zoals omschreven kunnen de kosten oplopen - Bedrijventerreinen kunnen de hakken in het zand zetten met samenwerking - Goede afstemming is nodig met de risicodialoog - Interne medewerkers van economie kunnen niet meewerken, het is goed om hun ook mee te nemen met de risicodialoog																							

Samenwerken in de ondergrond		
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Ja
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Ja
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Nee
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Nee
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Nee
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Nee
	<i>Waterkwaliteit</i>	Nee
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Ja
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Ja
Beschrijving	Programmering en uitvoering van projecten van gemeenten, Enexis en de waterbedrijf kunnen beter op elkaar afgestemd worden. Door afstemming, ondersteund door een softwarepakket, van de planning, voorbereiding, en de daadwerkelijk uitvoering van werkzaamheden in de openbare ruimte zowel onder-als bovengronds, worden de maatschappelijke kosten en de maatschappelijke overlast gereduceerd. Daar waar mogelijk, wordt gestreefd naar een gecombineerde uitvoering (géén combi volgorde). Het doel van het project is het terugdringen van maatschappelijke kosten en overlast bij vervangingswerkzaamheden van kabels en leidingen en rioleringen door een betere afstemming. Dit door: - Afstemmen lange termijn planning - Samen plannen maken - Samen werkzaamheden organiseren (bijv. gezamenlijke aanbesteding) De MeerJarenProgrammering (=MJP) van projecten binnen een gemeente als basis om daar waar mogelijk in combi projecten uit te voeren. Partijen begrijpen het belang van een gezamenlijke MJP en hebben commitment aan het gezamenlijke programma. Mogelijke spin-off van het voorgesteld project is een lijst van (combi-)projecten weggezet in de tijd welke als basis dient voor intensievere samenwerking (gezamenlijke aanbesteding?) De toegevoegde waarde van het project bestaat uit de volgende aspecten: - Samenwerken in de openbare ruimte i.r.t. werkzaamheden aan riool en drinkwaterleiding. - Integraal denken en werken. - De MJP is bij alle stakeholders bekend en zij zijn zich bewust dat wijzigingen in programmering consequenties hebben voor de andere partijen. - Organisaties zijn zich bewust van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid bij het afstemmen en uitvoeren van projecten. - Betere afstemming van planning, voorbereiding en uitvoering van werkzaamheden levert besparingen op bij uitvoering van de projecten (graafwerkzaamheden, onnodige verleggingen, bestratingskosten)= verlaging maatschappelijke kosten. - Minder overlast voor bewoners tijdens de uitvoering van combiprojecten - Bij succesvol project kan dit project dienen als aanjager voor uitbreiding richting andere gemeenten binnen de Brabantse Peelgemeenten.	

Planning	Aanvang project: januari 2020 Afstemming MJP: april 2020 Opstarten gezamenlijk project uitvoering: najaar 2020 Uitbreiden ervaringen en gezamenlijk aanbesteden werken: vanaf 2021	
Wie	Dit project zal getrokken worden door Brabant Water.	
Projectorganisatie	Er zal een projectgroep gevormd worden met een vertegenwoordiging van 1 afgevaardigde per gemeente/waterschap. Benodigde capaciteit: - Projectleiding: 60 uur - Gemeente: 20 uur (beheerder legt contact met diegene binnen de gemeentelijke organisatie die over de benodigde kennis beschikt) - Enexis: 40 uur - Waterschap: PM	
Kosten en uren	Voor het project zullen met name interne uren worden ingezet. Daarnaast betreft het met name kosten die binnen reguliere vervangingsprojecten zijn begroot.	
Risico's	- Delen van informatie is niet altijd mogelijk/wenselijk. - Betrokkenheid van de stakeholders bij het gezamenlijke doel. - Toename van de doorlooptijd voor de snelste partijen omdat de werktempo's op elkaar aangepast moeten worden. - Medewerkers van lange termijn plannen of werkvoorbereiding/uitvoering zijn vaak verspreid over meerdere afdelingen/disciplines en lagen van de organisatie - In tegenstelling tot een goedkoper totaal project kan een individueel project duurder uitvallen	

Stimuleren Afkoppelen hemelwater en Groene daken		
Doelen	<i>Kwaliteitsverbetering</i>	Ja
	<i>Kennisdeling</i>	Ja
	<i>Vermindering kwetsbaarheid</i>	Nee
	<i>Kostenvermindering</i>	Ja
	<i>Innovatie en nieuwe technieken</i>	Ja
	<i>Kansen informatiesamenleving</i>	Nee
	<i>Risico's digitale dreiging</i>	Nee
	<i>Implementatie Omgevingswet</i>	Nee
	<i>Succes regionale samenwerking</i>	Nee
	<i>Waterkwaliteit</i>	Nee
	<i>Zorgplicht drinkwater</i>	Nee
	<i>Klimaatadaptatie</i>	Ja
Beschrijving	Door de klimaatverandering gaat het vaker en harder regenen. De rioolbuizen kunnen deze waterhoeveelheid niet verwerken. Daardoor loopt het riool soms over en komen straten blank te staan. De regen die op het dak van een woning, schuur of bedrijfspand valt, loopt nu via de regenpijp naar de riolering. Dit is schoon water en hoort eigenlijk niet thuis in het riool. Door dit water af te koppelen van het riool kan wateroverlast in de toekomst beperkt worden. Een groen dak is bedekt met aarde en planten. Het vangt regenwater op en voert het vertraagd af. Hierdoor wordt het riool minder belast als het hard regent. In versteende gebieden zoals het centrum, oude stadswijken en bedrijventerreinen zijn groene daken wenselijk om droge voeten te houden. Verder zijn ze goed voor de natuur en mooi om naar te kijken. Bovendien is onder een groen dak 's zomers niet zo warm als onder een zwart dak. Binnen de meeste gemeenten is in het nieuwe water- en rioleringsbeleid opgenomen dat we afkoppelen van regenwater door particulieren willen stimuleren. Naast het afkoppelen van regenwater draagt ook de aanleg van groene daken bij aan het verminderen van regenwater in de riolering. De Peelgemeenten willen dit graag stimuleren met een financiële bijdrage in de vorm van een stimuleringsregeling 'Afkoppelsubsidie hemelwater en/of groene daken'.	
Planning	- februari – december 2019: Concept verordening opstellen samen met de 6 peelgemeenten en het waterschap. - september – december 2019: Uitwerken processen / formulieren aanvraag, 1e toekenning, afwijzing, definitieve toekenning. - Januari – maart 2020: Vaststelling verordening in iedere afzonderlijke organisatie en communicatie extern.	
Wie	Projecttrekker in de opstartfase is de gemeente Gemert-Bakel. Daarna is het aan de individuele gemeenten zelf om de stimuleringsregeling specifiek vorm te geven en te implementeren.	
Projectorganisatie	Deelnemers: alle gemeenten waarbij per gemeente de keuze wordt gemaakt of de verordening wel of niet wordt vastgesteld. Vanuit iedere deelnemende gemeente en het waterschap is een collega beleidsmedewerker betrokken en kan indien gewenst de eigen juridisch medewerker worden benaderd. De inbreng betreft vooral het reageren op concept stukken voor of tijdens een overleg om tot gezamenlijke definitieve stukken te komen.	

	Samen komen we tot een hoofdlijn die voor iedereen acceptabel is. Mogelijk dat wat finetunen per organisatie intern nog moet gebeuren voor vaststelling door college en/of raad. Wanneer de verordening en werkprocessen in hoofdlijn compleet zijn kan iedere deelnemer dit binnen haar organisatie laten vaststellen. Het vast laten stellen van de verordening per gemeente evenals het implementeren van de werkprocessen valt buiten dit project. Communicatie boodschap naar buiten gebeurt via de gezamenlijke communicatiewerkgroep. Opzet hiervoor wordt met inhoudelijke inbreng van beleidsmedewerkers opgesteld.	
Kosten en uren	Benodigde capaciteit: - Per beleidsmedewerker: 20 uur - Per juridisch medewerker: 5 uur - Per communicatie adviseur: 5 uur - Per beheerder: 5 uur - Voor project trekker (Gemert-Bakel): 40 uur	
Risico's	Dit kunnen risico's zijn: - Intern is er te weinig capaciteit beschikbaar voor uitvoering van de verordening. Daarom kan besloten worden om de verordening pas later vast te stellen of later in te laten gaan. Hierdoor zal het langer duren voordat mensen in beweging komen. - In communicatie en informatie (bijv. is het een bestuurlijk relevant onderwerp en/of vraagt het communicatie met burgers en bedrijven).	

Bijlage 5 Meerjarenplanning projecten

Projecten	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021-2022	Asten	Deurne	Gemeent- Bakel	Helmond	Laarbeek	Someren	Aa en Maas	Brabant Water	Procesmanager
AFGERONDE PROJECTEN																		
2b. Onderhoud gemeentelijke drukrioolgemalen (2015-2018)																		
6. Kolkenzuigen 2013-2016																		
7. Rioolreiniging en -inspectie 2013-2016																		
9a. Gezamenlijke riolinspectiemodule (RION)																		
13. Renovatie- en reparatiebestek vrijvervalriolering 2016 en 2017																		
16. Renovatie hoofdgemalen																		
1. Opzet monitoringsplan afvalwaterketen / stedelijk water																		
3a. Lozingen riolering buitengebied, aanpak handhavingvraagstuk																		
10. Gezamenlijk peilbuizenbeheer en grondwatermonitoringssysteem (opstellen meetplan)																		
12. Renovatie- en reparatiestrategieën vrijvervalriolering																		
20. Scenario-analyse ontwikkeling aanbod bedrijfsafvalwater en impact op RWZI																		
22. Duurzame energie en grondstoffen																		
23. Onderzoek Rioolvremd water																		
26a. Hydraulische berekeningen/maatregelen																		
31. Benchmark riolering 2015-2016																		
Kolkenzuigen 2018-2021																		
Rioolreiniging en -inspectie 2018-2021																		
Opstellen GRP's																		
27. Water in de omgevingswet																		
Onderhoud drukrioolgemalen																		
Bestek reliningen																		
LOPENDE PROJECTEN																		
1a. Uitrol meten en monitoren afvalwaterketen/stedelijk water																		
2a. Organisatie onderhoud gemeentelijke hoofdrioolgemalen																		
15. Incidentenplan riolering																		
28. Communicatie (opstellen communicatieplan), uitvoering loopt langer door																		
33. Uitrol meten en monitoren grondwater																		
34. Klimaatbestendige/klimaatinnovatieve Peel																		
35. Uitvoeren klimaatstresstesten																		
36. Opstellen uitgangspuntennotitie herijken samenwerkingsovereenkomst																		
37. Invullen monitoring gemeentelijke watertaken																		
39. Onderhoud gemeentelijke gemalen door waterschap																		
PROJECTEN 2020																		
26. BRP's, herberekeningen, inv. verhard oppervlak (eenduidige aanpak)																		
29. Optimalisaties (o.a. gemaal Neerkant, put Bakel, 't Broek)																		
41. Maaien van waterlopen, verwerking maaisel																		
Rioolvremd water																		
Monitoren grondwater																		
Meten en monitoren waterketen																		
Herijken samenwerkingsovereenkomst en schrijven visiedocument																		
Vermindering personele kwetsbaarheid																		
Cyberveiligheid hoofdgemalen																		
Pilot sturing met kunstmatige intelligentie: OAS 2.0																		
Verdiepende stresstest 'PIEKbui naar beekDALEN': Onderdeel Regionale Watersysteemanalyse																		
Klimaatbestendige bedrijventerreinen in Noordoost en Zuidoost Brabant																		
Samenwerken in de ondergrond																		
Stimuleren Afkoppelen hemelwater en Groene daken																		
ONDERWERPEN 2021 - 2022																		
Ontwikkelen goede administratieve formats																		
ALGEMEEN																		
Periodiek overleg projectgroep																		
Periodiek overleg beheerdersgroep																		
Periodiek overleg communicatieadviseurs																		
Periodiek overleg managementteam																		
Procesmanagement en ondersteuning																		
Out-of-pocket kosten																		

 afgerond
 (gepland) gereed
 gestart
 gestopt
 Trekker
 Deelnemers

Bijlage 6 Projectplannen samenwerking werkeenheden

- Verdiepende stresstest 'PIEKbuien naar beekDALEN' als onderdeel van Regionale Watersysteemanalyse
- Klimaatbestendige bedrijfsterreinen

NB. Onderstaande projectplannen zijn concepten die in gezamenlijkheid verder uitgewerkt moeten worden om bijvoorbeeld voor cofinanciering in aanmerking te komen.